ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

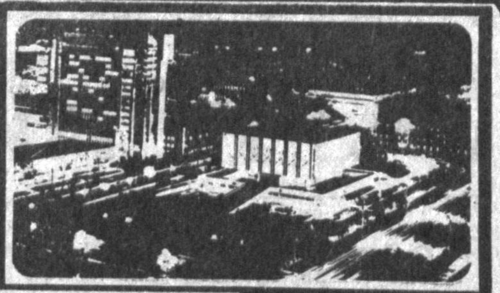

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 203 (7. 892) ◆ 1991 йил 21 октябрь, душанба ◆ Нархи 8 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Қашқадарё вилояти пахтакорлари йиллик режани бажардилар.

● Тошкентда Ўзбекистон, Қозоғистон ва Франция газчилари иштирокида халқаро анжуман бошланди. Унда Ўрта Осиё ва Қозоғистон газчилари француз фирмаларининг газ саноати соҳасидаги технология янгиликлари билан таништирилмоқда.

● Голландиядан учта махсус авиарейс билан Нукусга Орол атрофидаги аҳолига ёрдам тариқасида дори-дармонлар ва озиқ-овқат маҳсулотлари келтирилди.

ИТТИФОҚДА

● 18 октябрда саккиз суверен республика иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани имзоладилар.

● Туркманистон Президенти С. Ниёзов имзо чеккан қарорга биноан доннинг харид нархлари кескин оширилди. Эндиликда бир тонна буғдойнинг харид нархи 1 минг сўм, шолиники 1 минг 200 сўм бўлади. Давлат буюртмасига қўшимча топширилган шолининг ҳар тоннасига эса 2 минг сўм тўланади.

● 18 октябрда Озарбайжон Олий Кенгаши Республика мустақиллиги тўғрисидаги ҳужжатни якдиллик билан қабул қилди. Сессия қарори билан бундан буён бу кун миллий байрам сифатида нишонланади.

● Яна бир партия ходими — КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг собиқ ўринбосари Дмитрий Лисоволик ўз жонига қасд қилди.

ХОРИЖДА

● 18 октябрда Совет Иттифоқи ва Исроил дипломатик муносабатларини тўла ҳажмда тикладилар. Бу муносабатлар 1967 йилда совет томонидан узилган эди.

● Шимолий Атлантика Шартномаси Ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг мудофаа вазирлари НАТОнинг ядровий аслаҳахоналарини 80 фоизга қисқартириш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

● Қирғизистон Президенти Асқар Акаев мустақил давлат бошлиғи сифатида илк бор хорижга — Америкага сафарга йўл олди. У АҚШ Президенти Жорж Буш, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Перес де Куэльяр билан учрашади. Унинг БМТда миллатлараро муносабатлар муаммолари бўйича чиқиши ҳам мўлжалланган.

● АҚШ билан СССР 1991 йил 30 октябрда Мадридда Яқин Шарқ тинчлик конференциясини ўтказиш ташаббуси билан чиқдилар.

● Корея Халқ Демократик Республикасининг Президенти Ким Ир Сен яқинда Хитойга қилган сафарида Шимолий Кореяга яна тўрт-беш йил бошчилик қилиш ниятида эканлигини билдирди. У раҳбарликни меросхўр ўғли Ким Чен Ирга ҳозирча бермаслик ниятида. Бунга коммунистик тизимнинг емирилиши асосий сабабдир.

● Келгуси йилда ГФР СССРда немис мухтор республикасини тузиш учун 7 миллион марка ажратади.

Бугунги кун нафаси

ОЗАРБАЙЖОН ДАВЛАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ТОШКЕНТДА БЎЛИШИ

ТОШКЕНТГА Озарбайжон Республикаси Президенти А. Н. Муталибов бошчилигидаги Озарбайжон давлат делегацияси ташриф буюрди. Делегация таркибида Озарбайжон Республикаси бош вазири Г. А. Гасанов, республика давлат таъминоти ва иқтисодиёт режа маҳкамаларининг мутасаддилари, Президент матбуот хизматининг ходимлари бор эди.

Озарбайжондан келган меҳмонлар Тошкентда бўлган чоғларида шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар, улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоийнинг 550 йиллик тўйи муносабати билан бунёд этилган Ўзбекистон миллий боғидаги шоир ҳайкали пойига гуллар қўйдилар. Меҳмонлар Халқлар Дўстлиги майдонида бўлиб, Халқлар Дўстлиги саройини томоша қилдилар, Тошкентнинг Эски шаҳар қисмига бордилар, «Жасорат» ёдгорлигини кўздан кечирдилар.

Меҳмонлар шаҳар билан танишганларидан кейин икки республика раҳбариятининг ўзаро музокаралари бўлиб ўтди. Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси билан Озарбайжон Республикаси ўртасида давлатлараро муносабатлар принциплари тўғрисидаги Шартномани имзолаш маросими бўлди. Шартномани Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов ва Озарбайжон Республикаси Президенти А. Н. Муталибов имзоладилар. Шунингдек, иккала республика ўртасида савдо-иқтисодий алоқалар принциплари ҳақидаги Битим ҳам имзоланди. Уни Ўзбекистон Республикаси вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов ва Озарбайжон Республикаси бош вазири Г. А. Гасанов имзоладилар.

Ҳар иккала республика раҳбарларининг учрашуви якунларига бағишланган матбуот конференциясида марказий рўзномалар, телевидение, радио мухбирлари, Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари, озарбайжонлик журналистлар, шунингдек, жаҳоннинг бир қатор ахборот агентликлари мухбирлари қатнашдилар.

Матбуот конференциясини Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов очди ва унда сўзга чиқди. Сўнгра Озарбайжон Республикаси Президенти А. Н. Муталибов матбуот конференцияси қатнашчиларига мурожаат этди. И. А. Каримов ва А. Н. Муталибов журналистларнинг саволларига жавоб қайтардилар.

Озарбайжон давлат делегацияси Тошкентдан жўнаб кетди.

«Ташинтерм» Совет-Хитой қўшма корхонасининг ишга тушганига эндигина бир йилдан ошди. Шунга қарамасдан, корхона ўз маҳсулотлари билан нафақат диёримизда, балки қўшни республикалар ҳудудларида ҳам тез шуҳрат қозонди. Чунки бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар жаҳон бозорида бемалол рақобатлаша олади. Бошқача айтганда, корхонада ишлаб чиқарилаётган термослар ўзининг чиройлилиги ҳамда қулайлиги билан ҳар қандай кишини ҳам лол қолдиради.

Ана шундай сифатли маҳсулотларни ишлаб чиқаришда ишчи Галина Сизованинг ҳам ҳиссаси бор албатта. Нима учун деганда у ўз ишининг устаси. Режаларини ҳам ҳамиша ортиғи билан адо этади.

СУРАТДА: Галина Сизова ўз дастгоҳи ёнида.

Холмат Мирзакаримов сурати.

Меҳнат жамоаларида

ТИНЧИМАЙДИГАН ФАХРИЙЛАР

БОЗОР иқтисодиётига ўтиш муносабати билан ишлаётган нафақахўрларга ҳамда бутун куч-қувватини мана шу корхонага бахшида этиб, ҳозирги пайтда қарилик гаштини сураётган кексаларга корхона маъмурияти томонидан қандай моддий ёрдам кўрсатилаётир?

Шу ҳақда Ўзбекистон пахтачилик машиналари ишлаб чиқариш («Узбекхлопкомаш») бирлашмаси ходимлар бўлими бошлиғи М. Б. Маҳмудовдан сўраганимизда «Буни, яхшиси, кексаларнинг ўзларидан сўрaганингиз маъқул», — деб бизни корхонанинг 8-цехи томон бошлади. Бу ерда меҳнат қилаётган ёшу қарининг қўли қўлига тегмайди. Биз меҳнат фахрийси В. И. Курушкинни қизғин иш устида учратдик.

— Мана, шу цехда 40 йилдан кўпроқ вақтдан буён меҳнат қиламан, — деди Владимир Иосифович. — Илгари шу цехда цех бошлиғи бўлиб ишлаганман, пенсияга чиқиб раҳбарликни ёшларга топширдим, ҳозир юк кўтариш ва тушириш машинасини бошқараяпман. Ишимдан нолимайман. Корхонамизда ҳамма шарт-шароитлар яратилган. Кунлик режани 100 фоиз бажариб, ойига 300-400 сўм миқдорида маош оламан, бунинг устига 137 сўм пенсиямни ҳам тўлиқ оляпман. Бунинг учун раҳмат.

— Цехимизда 6 нафар нафақахўр меҳнат қилади, — деб суҳбатга қўшилди 8-цех бошлиғи И. А. Шохин. — Биз уларнинг ҳар бири билан алоҳида шартнома тузганмиз. Улар мана шу шартнома асосида меҳнат қилишмоқда. Қариялардан нолийдиган жойимиз йўқ. Тўғрисини айтсам, мана шу тиниб-тинчимас кексалар бизга кўпроқ фойда келтиришмоқда. Н. А. Орлов, Ю. М. Дмитриев каби меҳнат фахрийлари корхона ташкил бўлгандан бери, мана шу цехда ишлаб келишади. Уларнинг иш соатлари бошқа ишчиларникига қараганда бир соат қисқартирилган.

Меҳнатни тарк этмаган кекса ишчиларимизга ҳар томонлама ёрдам бераяпмиз. Масалан, бирор киши касал бўлиб қолса, дарҳол моддий ва маънавий жиҳатдан ғамхўрлик қилишга шошиламиз. Ҳеч кимни ёлғизлатиб қўймаймиз, доим қўллаб-қувватлашга, кўнглини кўтаришга ҳаракат қиламиз.

— Бизнинг цехда ишлайдиган кексалар фақат аёллардан иборат. Улар ўз вазифаларига виждонан ёндошадилар. Корхонада биринчилардан бўлиб хўжалик ҳисобига ўтган намунали цехлардан саналамиз, — дейди 6-цех бошлиғининг ўринбосари Т. Бексейтов.

— Хотин-қизлар учун қандай имтиёзлар яратилган? — сўраймиз у кишидан.

— Уларга хоҳишларига қараб меҳнат таътилини ёзда берамиз. Шунингдек, ойлик иш ҳақига қўшиб 50—60 сўм миқдорида моддий ёрдам пули ҳам берилади. Агар цехимизга камёб моллар ажратилса, албатта уларни биринчи галда меҳнат фахрийларимизга улашамиз. Яқинда битта фахрийимизга дала-ҳовли учун ер ажратиб бердик. Цехимизга автомашина ажратилса, биринчи навбатда кексаларга беришга ҳаракат қиламиз.

— Мен шу 6-цехда 30 йилдан буён меҳнат қилиб келаман, — дейди Р. Р. Красева. — 1985 йили корхона жамоаси мени тантанали равишда меҳнат таътилига кузатди, лекин мен пенсияга чиқсамда бу ерни тарк этмадим. Чунки ўз ишимга, жамоамизга жуд-жуда ўрганиб қолганман. Биз учун цех раҳбарлари томонидан ҳамма шарт-шароитлар яратиб берилган.

— Бирлашмамиз бўйича 120 га яқин кексалар турли касбларда меҳнат қилишади, — деди яна суҳбатни давом эттириб кадрлар бўлими бошлиғи М. Б. Маҳмудов. — Уларга ҳар томонлама ёрдам беришга ҳаракат қиляпмиз. Кўпгина меҳнат фахрийларининг уйлари таъмирлаб берилди. Биз бундан кейин ҳам ғамхўрликни янада кучайтириб, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига меҳрибонлик билан қулоқ соламиз.

Шуҳрат. МУРОДОВ,
«Саховат» ойномаси ходими.

Район таъсис конференциялари

18—19 октябрда Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси Тошкент шаҳар район ташкилотларининг таъсис конференциялари бўлиб ўтди. Уларда Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси район партия ташкилотларини тузиш масалалари кўриб чиқилди, янги партия Дастури ва Низомининг лойиҳалари муҳокама этилди.

Конференцияларда Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси Тошкент шаҳар таъсис конференциясига делегатлар сайланди, Ўзбекистон ХДП таъсис қурултойига делегатликка номзодлар кўрсатилди.

Район муваққат ташкилий комитетларининг ваколатини Ўзбекистон Халқ-Демократик партияси таъсис қурултойининг иккинчи босқичига узайтириш тўғрисида қарорлар ҳам қабул қилинди.

Обуна—92

«Саховат» ҳимммати

«ТОШКЕНТ оқшоми» рўзномаси ходимларининг оқшомхонлар билан навбатдаги учрашуви Бектемир районида бўлиб ўтди. Унда райондаги мавжуд 10 та маҳалланинг раислари ва маҳалла фаоллари иштирок этишди. Учрашувда кўплаб оқшомхонлар рўзнома ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

— «Тошкент оқшоми» дарҳақиқат ўқимишли рўзнома, — дейди Бектемир район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши раиси Яҳё ота Хайруллаев. — Айниқса, ундаги одоб ахлоқ, саломатлик ва қариялар ҳақида, уларнинг яшаш шароити ҳақидаги мақолалар бизга жуда манзур. Келгуси йилда ҳам шундай мақолалар кўпроқ бериб борилса, шунингдек болалар тарбияси ва айниқса ўсмирлар тарбиясига кўпроқ эътибор берилса. Болалар ахлоқ тузатиш колонияларидан тўғридан-тўғри суҳбатлар, репортажлар бериб борилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

— Мен ҳам кўп йиллардан буён «Оқшом»га обуна бўламан ва уни мунтазам ўқиб бораман, — дейди «Бузовчи» маҳалла комитетининг раиси Убайдулла Сорсанбаев. — Ундаги милиция хабарлари, «Одобнома» ва рўзноманинг «Маҳалладош» иловасини қизиқиб ўқийман. Истардикки келгуси йилда ҳам маҳаллаларнинг фаол кишилари ҳақида, жойларда ёшлар тарбияси билан боғлиқ қандай ишлар олиб борилаётгани тўғрисида, мактаб муаммолари ва дарсларнинг қандай бориши ҳақида ҳам кенгроқ ёритиб борилса. Кейинги йилда ҳам рўзнома билан мунтазам алоқада бўламиз деб маҳалла комитетининг маблағидан 6 кишини бепул обуна қилдик. Маҳалла ҳудудида жойлашган хўжалик ҳисобидаги ремонт-қурилиш бошқармаси бошлиғи Серикбой Исроилов ҳам корхона ҳисобидан маҳалла оқсоқолларидан 6 кишининг «Тошкент оқшоми»га обуна бўлиши учун ёрдам пули ажратди.

Учрашувда қатнашган «Миришкор» маҳалласининг раиси Собир Носиров, «Зилола» маҳалласининг раиси Неъмат Аҳмедов, маҳалла фаолларидан Боқи Туримбетов, Маҳмуд Ғафуровлар ҳам рўзномада нималарга кўпроқ эътибор бериш кераклиги хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Райондаги «Саховат» меҳр-шафқат жамиятининг ўз ҳисобидан «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномаларига 30 кишини обуна қилганидан қариялар жуда хурсанд бўлишди.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

ШОИР ТЎЙГА ЧОРЛАЙДИ

КЎПИНЧА шоирлар, умуман, ижодкорлар қандай яшайди деб сўрашади. Бу борада кўп гапирмайлигу ҳаётдан аниқ-тиниқ мисоллар келтирайлик. Аҳли шоир қандай яшашига бугун 70 йиллик тўйи нишонланаётган Ўзбекистон халқ шоири Шукруллонинг ҳаёти энг яхши ҳикоядир.

Етмиш йил осонликча кечмагандир, албатта! Қанчадан-қанча беором лаҳзалар, бедор тунлар, бир сатр устида кунлаб ўтиришлар ва ниҳоят, қор ёққандек оқарган сочлар унда мужассам.

Колиманинг совуқ кунларидаги азоб-уқубатлар, ҳақсиз ҳибсга олинган, тақилган «халқ душмани» тамғаси, олис ўлкаларда юртни соғиниб ўртанган юрак унда мужассам.

Ва ниҳоят, қилинган эллик йиллик меҳнатнинг маҳсули ўлароқ босилиб чиққан ўттиздан зиёд насрий ва назмий китоблар, «Халқ шоири» деган юксак унвон, Республика Президент Кенгаши аъзоси деган олий ишонч, энг муҳими, халқнинг муҳаббати унда мужассам.

Мен ижодкор аҳли «Тош келса кемириб, сув келса симириб, ёруғ кунлар ишқида ёниб, куйлаб яшайди» десам мутлақо хато қилмаган бўламан.

Бугун ибратли умр, ибратли ижод, ибратли табаррук оила соҳиби Шукрулло етмиш йиллик тўйини ўтказяпти. Шоир ижодининг мухлислари, ёру дўстлари бугун оқшомда соҳиби тўйни муборакбод этмоқ учун Алишер Навоий номли академик Катта театрга йиғиладилар. Шоир шаънига, унинг ижоди хусусида дил сўзлари янграйди.

Эртага наҳор билан эса Шукрулло ёру дўстларини, барча назм ихлосмандларини наҳорга шукроналик дастурхонига чорлайди.

ТАРИХИМИЗНИ ЎРГАНАМИЗ

ИНСОНИЯТ яратган улкан маданий мерос умумбашариятнинг бебаҳо бойлигига айланган. Ана шу ўтмиш маданият тарихини ўрганиш ва атрофлича тадқиқ қилишда шарқшунос олимлар олдида катта вазифалар турибди. Тошкент Давлат шарқшунослик олий билимгоҳи олимлари ҳам мазкур масъулиятли ишга бел боғлаб киришдилар.

Олий ўқув юртида илк давр ва Ўрта аср ёдгорликларини ўрганиш борасида изланишлар олиб борилмоқда. Шу эзгу мақсадда махсус илмий лаборатория тузилди. Ўз атрофига йирик мутахассисларни бирлаштирган бу илмий марказда тадқиқотларни уюштириш учун қатор қулай шароитлар муҳайё қилинмоқда.

Лаборатория фаолиятини бошқаришда турли техника воситалари ва компьютер қурилмаларидан кенг фойдаланилади. Ўқув аудиторияларини компьютерлар, диктофонлар, турли қўлланмалар, замонавий техник ўқув воситалари билан жиҳозланиши изланишларнинг янада самарали бўлиши йўлида қўрилган муҳим қадам деб ҳисоблаш мумкин.

Салима ОЛИМОВА.

ҚЎШ ҒАЛАБА МУБОРАК!

Вақтнинг ўтишини қаранг. Рўзномамизнинг аввалги сонида шаҳримизда ўтаётган ногиронлар ўртасида Жаҳон Кубогининг кичик футбол бўйича ғолиблари ҳақида хабар берган эдик. Ўтган уч кун ичида эса катта футбол бўйича беллашувлар ўтказилиб, Кубок соҳиблари аниқланди.

Катта футбол бўйича энг кучли жамоалар Сальвадор ва «Матонат» командалари ҳисобланади. Уларнинг дастлабки беллашувларида дарвозалар дахлсиз қолди — 0:0. Кейинги ўйинларда эса ҳамшаҳарларимиз Англия жамоасини 1:0 ва АҚШ жамоасини 4:0 ҳисобида енгдилар. «Матонат»нинг Бразилия терма командаси билан охирги учрашуви эса Кубок учун финал баҳсида беллашувчи жамоани аниқларди. Ушбу кескин баҳсда ҳам ҳисоб очилмади. Шундай қилиб 4 учрашувда 6 очко жамғарган шаҳримиз футболчилари турнирни иккинчи ўрин билан якунлаб финалга чиқдилар. Биринчи ўрин эса АҚШ, Бразилия, Англия жамоаларини енгиб, «Матонат» билан тенг ўйнаган сальвадорлик меҳмонларимизга насиб этди. 4 очкога эга Бразилия ва 3 очко жамғарган Англия жамоалари эса 3—4 ўринларни бўлишиб олишди.

Якшанба куни «Меҳнат резервлари» ўйингоҳида ҳал қилувчи баҳслар ўтказилди. Дастлаб майдонда 3-ўрин учун Бразилия ва Англия командалари беллашишди. Бразилияликларнинг юксак техникасига қойил қолмай илож йўқ эди. Кўпчилик 13-рақамни бахтсиз ҳисоблайди. Лекин 2-бўлимда Бразилиянинг айнан шу рақамли ўйинчиси Родригес Сильва 25 метрлардан туриб белгиланган жарима тўпини ажойиб зарба билан дарвозанинг энг юқори нуқтасига йўллади. Бу тўпни биринчиликнинг энг чиройли тўпи деб ҳисоблаш мумкин. Охирги, 4-бўлимда англияликлар сардори Стив Жонсон 11 метрлик жарима тўпини дарвозага бехато йўллади. Қўшимча вақт белгилангач, сўнгги дақиқаларда бразилиялик Альмейдо Адемир боши билан яна жуда чиройли тўп киритди. 2:1 ҳисобида ғалаба қозонган бразилиялик чарм тўп усталари бронза нишонларига эга бўлишди.

Кейин майдонда «Матонат» ва Сальвадор жамоалари куч синашишди. Бу ўйинда дарвозалар олдида хавфли вазиятлар кам бўлди. Майдонда деярли тенг кураш борди. Ушбу беллашувда ҳам асосий ва қўшимча вақтлар 0:0 ҳисобида тугади. Илк маротаба ғолиб жамоа 11 метрли зарбалар баҳсида аниқланадиган бўлди. Ана шундай қалтис вазиятда моҳир дарвозабонимиз Даврон Жалилов ўзини кўрсатиб, ўйиннинг қаҳрамони бўлди. Рақибларнинг уч зарбасини моҳирлик билан қайтарди. Сальвадорликларнинг бир ўйинчиси эса тўпни дарвозага аниқ йўллай олмади. Матонатчилар Акмал Мунавваров ва Жамил Шукуровларнинг бехато зарбаларидан сўнг ҳамшаҳарларимиз 2:0 ҳисобида ғалаба қозониб, қаторасига иккинчи марта асосий Кубок ва олтин медалларнинг соҳиби бўлдилар. Кубокнинг тантанали ёпилиш маросимида Тошкент шаҳар ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари, Жаҳон Кубогини ўтказиш ташкилий комитетининг раиси К. Р. Расулов ғолибларни табриклаб, нишонларни топширди.

Кейинги Кубокни 1992 йилнинг 5—11 май кунлари «Спорт-интер-тосс» уюшмаси ҳомийлигида Москвада ўтказиш мўлжалланмоқда.

Футбол

ИШҚИБОЗЛАР ШОД БЎЛИШДИ

«Пахтакор»нинг 28-турдаги ўйинини ишқибозлар сабрсизлик билан кутишганди. Чунки аввалambор, чемпионлик учун кураш олиб бораётган «Спартак» ҳозирда мамлакатимизнинг энг кучли жамоаларидан бири бўлса, иккинчидан ушбу ўйин «Пахтакор»нинг олий лигада қолиш-қолмаслигида муҳим роль ўйнарди. Беллашувга қизиқиш жуда кучли бўлганлиги сабабли шу куни 60 минг кишилик ўйингоҳ деярли тўлди.

Ишқибозларнинг дилида бир истак бор эди — фақат ғалаба. Ва «Пахтакор» ҳам ушбу оғир беллашувда ўзининг мавсумдаги энг яхши ўйинларидан бирини кўрсатди. М. Қосимов ва А. Пятницкийларни эса учрашувнинг қаҳрамонлари дейиш мумкин. Айниқса Пятницкийнинг кетма-кет ҳужумлари ҳатто тажрибали «Спартак» ҳимоячиларини ҳам талвасага солиб қўйди. Беллашувнинг 24-дақиқасида унинг зарб билан йўллаган тўпи ўқдек учиб Черчесов қўриқлаётган дарвоза тўрига тушди. 1:0 ҳисоби учрашув охиригача сақланиб қолди. Жами 23 очко тўплаган пахтакорчилар турнир жадвалида ўз мавқеларини анчагина яхшилаб олдилар. Кейинги беллашувларни ҳамшаҳарларимиз Одесса ва Днепропетровск шаҳарларида ўтказадилар.

ЖАМҒАРМА ҲИСОБИДАН

ШАҲРИМИЗНИНГ Ҳамза районининг ёшлари ҳам кўплаб фойдали ишларни амалга оширишмоқда.

— Район ёшлари қаерда бўлмасин ҳар соҳада илғор бўлишга интилишмоқда, — дейди ёшлар комитетининг иккинчи котиби Шуҳрат Эргашев. — Биз ўз жамғармамиздаги маблағларимизни ҳисоблаб чиқиб, отахонларимизга ёрдам тариқасида мавжуд 35 та маҳалла комитетлари учун «Тошкент оқшоми» ва «Ёш ленинчи» рўзномаларига бепул обуна ташкил этдик. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида нашрларнинг обуна баҳоси кўтарилиб кетганлигини ҳисобга олиб уларга озгина бўлса-да ёрдам бўлади деган умиддамиз.

Гулзода МАМБЕТОВА.

Дарахт бир жойда кўкаради

ИЗЛАНИШДАН ТОЛМАЙДИ

ТИКУВ машиналарининг уста созловчиси Асқар ака Шообидов билан бир пиёла чой устида узоқ суҳбатлашдик. Мен бу киши билан кўп марта учрашганман. Лекин бунақа ёзилиб гаплашмагандик. Асқар ака болалик даврлари Улуғ Ватан уруши йилларига тўғри келгани, отаси фронтга кетиб онаси билан қолгани, ўша давр одамларининг феъл-атвори, кимларнинг меҳр-оқибати-ю инсон учун ҳаётнинг ўзи катта синов эканлигини кўп марта такрорладилар.

Ёшлигиданоқ ҳаётнинг оғир синовларини бошдан кечирган, кўпчиликнинг ичида юриб оқ-қорани таниган, яхшини ёмондан ажратишни ўрганган Асқар ака ҳалол меҳнат билан кун кўришни ҳаётнинг асосий маъноси ва мазмуни деб билди. Қайси ишга қўл урса, шуни охирига етказишни, етказганда ҳам қойил қилишни ўрганди.

Мана, 30 йилдан кўпроқ вақт мобайнида бирлашмада ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда. Янгиликка ташна, изланишдан толмайдиган инсон.

«Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасига келган ҳар қандай янги тикув машинаси йўқки, Асқар аканинг қўлларидан ўтмаган бўлса, у киши машиналарнинг қисмларини ўрганибгина қолмасдан, кўпларини цехларда тикиб чиқариладиган турли-туман трикотаж кийим-бошларга мослаб, қайта созлаган уста. Кўплаб ихтиро ва таклифлари боис «Республикада хизмат кўрсатган ихтирочи» унвонига сазовор бўлди.

Мен ўзим бевосита билган бир мисолни келтирмоқчиман. 70-йиллар эди. Тўқув цехида тўқилган трикотаж матоларни ранглаш цехига қопсифат тикиб жўнатиш учун 5 та тикув машинаси ўрнатилди. Бу машиналарнинг ишлаш жараёни бошқа машиналардан тубдан фарқ қилади. Бир ўрам трикотаж матосининг узунлиги 20-30 метр бўлса, уни чоклаганда тикувчи моторни бир ишлатганда машинани охиригача тўхтатмай юргизиши керак эди. Бундай ишга унча-мунча тикув машинаси дош бериши қийин. Янги ўрнатилган машиналар чидаганда ҳам, созловчи чидамади. Асқар аканинг қўли гуллиги шунда билинди. Неча-неча ёш созловчилар бу ишнинг уддасидан чиқолмай, қочиб кетганда Асқар ака машиналар билан «тил топишиб» уларни юргизиб юборди.

Цех тикувчилари шу-шу қўли гул уста, билимдон Асқар акага тан беришади.

Жиззах шаҳрида трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи фабрика қурилди. Тикув цехини ишга туширишда ҳам, Асқар аканинг кўп йиллик тажрибаси қўл келди.

Асқар ака ишда шогирдларига яқин маслаҳатгўй, кўмакчи бўлиш билан бирга оилада ҳам ғамхўр ота сифатида фарзандларига йўл-йўриқ кўрсатади, доимий мададларини дариғ тутмайди.

Фарзандлари ҳам ота касбига муҳаббат қўйиб, ота изидан боришди. Шомансур 3-цехда, Шоюсуф—1-цехда, Шоҳамдам—ремонт-механика цехида ишлаш билан бир қаторда Тошкент Давлат техника дорилфунунида таҳсил кўради. Кичик ўғли Шораҳмат олийгоҳда ўқитувчи. Қизлари Шоҳиста ва келинлари тикувчи.

1956 йили Асқар ака ишга келганда, бирлашма ўрнида пайпоқ-трикотаж фабрикаси бўлиб, пастак ва тор цехларда 830 киши ишларди. Ҳозир бирлашмада 8000 га яқин киши меҳнат қилади. Қардош жумҳуриятлар ва чет эллардан келтирилган тўқув ва тикув машиналари ўрнатилди.

Устоз сифатида Асқар аканинг йигирмадан ортиқ шогирдлари бор. Уста уларга ўз касбини меҳр билан ўргатганлар. Шогирдлар устоз изидан бориб зарур деталларни бирор ердан излаб, сарсон бўлиб юрмай, ўзлари ясашади. Бу билан ишлаб чиқариш маромини сақлашда ўз муносиб улушларини қўшадилар.

«Ҳурмат белгиси», Меҳнат Қизил Байроқ, Халқлар Дўстлиги орденлари, қатор нишонлар бугун ўзининг меҳнатлари билан бирлашмада обрў ва эътибор қозонган Асқар ака Шообидовга берилган муносиб баҳодир.

Акмал АЪЗАМОВ.

Николай Киселёв ҳарбий хизматдан келди-ю, ҳеч иккиланмасдан Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги заводига ишга кирди. Мана шунга ҳам 15 йилдан ошиб кетибди. У шу йиллар ичида чилангарлик касбини пухта эгаллаб, режаларини ошириб бажариб келмоқда. Николай хом ашёни иқтисод қилишда ҳам ҳаммага ўрнак.

СУРАТДА: бирлашманинг тажриба цехи ишчиси Николай Киселёв иш устида.

Александр Хачатурян сурати.

«АДИДАС» ТОШКЕНТДА

Келгуси йилнинг ўрталаридан бошлаб республика магазинларининг пештахталарида чиройли ва қулай спорт кийимлари пайдо бўлади.

Тошкентдаги «Малика» трикотаж бирлашмаси, «Совиндэлектроника» Совет-Ҳиндистон корхонаси ҳамда Ғарбий Европадаги машҳур «Адидас» фирмаси бундай кийимларни биргаликда ишлаб чиқаришга келишдилар.

Харидоргир моллар «Малика» фирмаси машина-ускуналарида ишлаб чиқарилади. Технология ва хом ашёнинг бир қисмини «Адидас» етказиб беради. «Совиндэлектроника» эса бу фойдали ишга сармоя ажратади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон—Покистон: ҳамкорлик қирралари

БАҒИРНИ ОЧАДИГАН КУНЛАР

⊙ Бундан бир неча йиллар аввал чет эл, хусусан, Ҳиндистон ва Покистон, Яқин Шарқ мамлакатлари адиблари республикамизга ташриф буюришарди. Улар Осиё ва Африка тараққийпарвар ёзувчиларининг Тошкент анжуманига тўпланишарди. Табиийки, ўзбек адиблари билан ҳам дўстлик иплари боғланган эди. Раҳматли Ғафур Ғуломнинг уйида Гурбахш ва Навтеж Сингхлар кўп бор бўлишган. Покистон адиби Файз Аҳмад Файз эса атоқли ёзувчимиз Ҳамид Ғулом хонадонининг доимий кутилган азиз меҳмони эди...

— Ҳамид ака, шундай муаззам дўстлик иплари, алоқалари кейинги йилларда нима сабабдан бунчалар бўшашиб кетди? Сўнгра Осиё ва Африка адибларининг Тошкент анжуманига ҳам тўпланмай қўйишди?!.

— Тўғри пайқабсиз, авваллари алоқамиз жуда яхши ривожланиб келаётган эди. Лекин кейинги йилларда деярли йўқ бўлиб қолди. Бунга бир нечта сабаблар бор, албатта. Биласиз Покистон Ислом Республикаси деб юритилади. Чамаси «ислом» сўзи бизни, яна ҳам тўғрироғи, ўша пайтлардаги раҳбарларни чўчитди. Ўзингизга аён, бизга исломни қандай таърифлашган, қандай сиёсат юргизишган. Ислом деганимизда фақат динни тушунишимиз керак эмас. Ислом айни пайтда буюк бир маданият, юз миллионлаб халқни ўз ичига олган маданиятдир. Кейин афғон уруши ҳали ҳеч кимнинг ёдидан чиққан эмас. Афғон мужоҳидларига Покистон бошпана бергани, улар Пешоварда қўним топганини ҳам барча билади. Биз Покистон халқини мужоҳидлар билан аралаштириб юбордик, улардан ҳақсиз ранжидик. Ҳозир икки республика — Покистон ва Ўзбекистон ўртасида ижтимоий-иқтисодий алоқалар йўлга қўйилса, покистонлик дўстларимиз ўша ердаги асирликдаги юртдошларимизни озод бўлишида ёрдам беришларига аминман.

— Покистон шоири Файз Аҳмад Файз билан бўлган биродарлик алоқаларингиз хусусида сўзласангиз. У киши билан жуда қадрдон бўлган экансизлар...

— Файз Аҳмадни мен, сўнгра ардоқли шоирамиз Зулфияхоним ҳам яхши биладилар. Файз Аҳмад ҳақида сўзлашдан аввал бир воқеани сизга айтиб берай.

1956 йилда Деҳлида Осиё ёзувчиларининг анжумани ўтказилади. Унда Зулфияхоним ҳам қатнашганлар. Анжуман сўнггида катта мушоира бўлиб ўтади. Файз Аҳмад ҳам шеър ўқийди. Зулфияхоним шу ерда «Мушоира» деб номланган шеърини ўқиб беради ва барчани Тошкентга, бу сафар икки қитъа — Осиё ва Африка ёзувчиларини таклиф этади. Шу тариқа 1958 йилда икки буюк қитъа адибларининг машҳур дўстлик учрашувларига асос қўйилади. «Тошкент руҳи» деган сўз ҳам шу анжуманда туғилган.

Файз Аҳмад Файз бу анжуманларда фаол иштирок этарди. У анжуман ҳайъати аъзоси, «Нилуфар» жаридасининг муҳаррири эди.

1958 йилдаги анжуманда Покистондан Ҳофиз Жалонхорий ва Файз Аҳмад Файз қатнашган эдилар. Ҳофиз Жалонхорий сўзга чиққан, Файз Аҳмад эса шеърларидан ўқиган эди. Ҳали-ҳали эсимда. Ҳофиз Жалонхорий ўз сўзида: «Агар Покистон маданияти ҳақида сўрасангиз бу маданият ўзбек, турк, араб, форс, урду маданиятидир. Биз билан сизнинг орамизда ҳеч қандай фарқ йўқ» деган эди. Бир мамлакатнинг машҳур адиби шундай деб турганидан кейин, биз нега бағримизни очмаслигимиз, ҳамкорлик қилмаслигимиз керак?

Шукур, энди яхши даврлар келди. Президентимизнинг Покистонга биринчи сафари хайрли бўлади деб ўйлайман. Мустақил Ўзбекистон халқаро бозорга чиқиш йўлларини топиши керак. Бу йўлларнинг бири Покистон орқали ўтади. Сўзимнинг исботи учун биргина мисол: Карочида халқаро тайёрагоҳ бор. Энг катта ҳаво йўллари шу ерда туташади.

— Жуда ҳам ибратли сўзларни айтяпсиз, Ҳамид ака. Келинг, яна шоирлар дўстлигига қайтайлик. Файз Аҳмад сизнинг Тешиккопқадаги ҳовлингизда кўп бўлар экан, ҳатто сизга бағишлаб шеър ҳам ёзган экан...

— Файз Аҳмад ҳовлимизга жуда ҳам кўп марта келгани тўғри. Суҳбатларимиз тугамасди. Шеърга нутқ, нутққа кулгу уланиб кетарди. Шу суҳбатларда Файз Аҳмад куюниб шундай деган, бу сўзини катта минбардан ҳам туриб айтган эди: «Биз адолатсизликни ва зулмни йўқотишимиз керак, қон тўкилишини тўхтатишимиз керак. Биз учун эртанги кун муқаддас заминдир. Биз у кунга ҳали етиб боришимиз керак. Биз одамларга муҳаббат ва дўстликдан сабоқ беришимиз керак». Ўзи ҳам шу сўзига ҳаётининг сўнгги кунларигача содиқ қолди. Қамоқлар, сургунлар унинг иродасини букolmади.

Шеърга келсак, 1979 йил апрель ойининг учинчи ўн кунлигида биз Малик Қаюмов билан иккимиз Қобулда эдик. 25 апрелда эса менинг 60 йиллигим нишонланиши керак эди. Шу куни «Совет Ўзбекистони» рўзномаси ижодимга бағишлаб бир саҳифа материаллар берибди. Шу саҳифадан Файз Аҳмад ёзган «Дўстлик дарахти» сарлавҳали шеър ва икковимиз тушган сурат ўрин олганди. Шеърни шоир Муҳаммад Али ўзбекчага ағдарган.

Ўрни келиб қолди, маданий алоқалар ҳақида икки оғиз сўзлай. Урду тилида Ойбекнинг «Навоий», Пиримқул Қодировнинг «Авлодлар довони» романлари, кўплаб адибларимизнинг асарлари таржима қилинган. Шу ўринда Манзар Салимга Навоий номли мукофот берилишида ҳам катта рамзий маъно туяман. Не бахтки «Мангулик» романим ҳам урду тилида босилиб чиқди.

— Ҳамид ака, нега Осиё ва Африка ёзувчилари анжумани ўтказилмаяпти?

— 1978 йилда анжуманнинг 20 йиллиги, 1983 йилда 25 йиллиги нишонланди. Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги комитети маркази эса Тошкентдан Москвага кўчирилди. Шундан бери конференция ўтказилгани йўқ. Икки буюк қитъа адибларининг анжумани, шунингдек, кинофестиваллари қайта тикланса халқларимиз маданиятига фойдаси бўлса бордир, аммо зиёни йўқ. Кейин дўстлик деб аталган табаррук дарахт ҳам яшнаб ўсаверади.

● Ҳамид ака хайрлашаётганда «Қайтариш шарти билан», деб сурат ва Файз Аҳмад Файзнинг шеърини тақдим этди. Уларни, азиз муштарий, сизга тақдим этаётирмиз.

Суҳбатдош Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) Ҳамид Ғулом, Файз Аҳмад хоним, Зулфия ва Файз Аҳмад Файз (сурат 1979 йилда олинган).

ДЎСТЛИК ДАРАХТИ

Файз Аҳмад Файз

Келди айёми баҳор
Гулларга чўмди коинот,
Шаҳри дўстлиқ хушҳаво
Хушбўй ила айлайди шод.
Хушнаво булбул бу он
Нашъу намодан маст эрур

Бир ниҳол экдик чунон,
Келди йигирманчи баҳор.
Тарбият этдик ани
Бўлди пойдор, устивор,
Ул дарахт дўстлик деган
Иқболга чин пайваст эрур.

Навниҳол эрди, бу кун
Гуллар ила очмиш жамол,
Ул дарахтнинг меҳридан
Шоир Ҳамид топди камол.
Ул ажиб суҳбатпарасту
Ҳамфикр ҳамдаст эрур.
Унга улфат бўлсангиз,

Ёд айлангиз Ҳофиз сўзин.
«Неки кўрдим бу жаҳонда,
Топмадим анга тўзим,
Ёлғиз бинойи муҳаббат
Мангу, бешикаст эрур».

Муҳаммад АЛИ таржимаси.

Қиш тайёргарликни ёқтиради

ПАНД ЕБ ҚОЛМАНГ

ОКТЯБРЬ район уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаси бошлиғи Тоҳир Носиров билан суҳбатимиз ғалати тарзда бўлди.

— Хўш, хизмат?

— Бошқармада қишга тайёргарлик қандай бораётганлиги ҳақида сиз билан гаплашмоқчи эдик.

— Нега энди сизларни Октябрь районига қизиқтириб қолди? Ахир бошқа районларда ҳам ўтказса бўлади-ку бу суҳбатни. Қолаверса, текшириш учун махсус қоғозларингиз борми?

— Ҳеч қандай текширув ўтказмоқчи эмасмиз. Лекин агар лозим бўлса мана ҳужжатларимизни кўришингиз мумкин.

— Йўқ, бунақаси кетмайди. Биз ҳужжатларга асосланиб иш кўрмаймиз. Бизга «текширилсин» деган бошлиқларингизнинг расмий қоғози керак.

— Наҳотки, ҳужжатларимизга ҳам ишонмасангиз.

Бошлиқ гап тамом дегандек юзини буриб олди. У билан ади-бади айтиб ўтиришнинг ҳожати ҳам йўқ эди. Унинг ўта расмиятчилигидан норози бўлиб, хонадан чиқиб кетдик. Йўлакда бошлиқ ҳузурига кириш учун навбат кутиб ўтирганлар мақсадимизни тушуниб бир зумда бизни ўраб олишди.

— Ундай тайёргарлик кўряпмиз, бундай ишларни амалга оширяпмиз, деган гапларга ишонмай қолдик. Ахир қишга саноқли кунлар қолди. Лекин ҳамон томларимиз таъмирланганича йўқ, — дейишади шикоятчилар ўз норозиликларини билдириб.

Районга қарашли «Марказ—14»даги 1-уйда истиқомат қилувчи М. Аҳмадбоева «Ҳозир мен билан юриб аҳволни ўз кўзларингиз билан бир кўриб кетинглар», деб қаттиқ туриб олди. Илтимосини ерда қолдиролмадик.

— Бу қанақа бедодлик, — дейди бизга у йўлйўлакай. — Уйимиз ертўласидан қишин-ёзин сув аримайди. Ёзда чивинларга талансак, қишда иссиқ сувдан кўтарилаётган ҳовурдан йўлаклар қоронғулашиб юришга қийналамиз. Арзимизни ҳеч ким тузук-қуруқ тингламайди. Хўш, шундай бўлгач нима қилишимиз керак?

Чиндан ҳам уй ертўласи сувга лиқ тўлиб ётарди. Бу хусусда 1-турар жой бошқармаси бошлиғи С. Қиличевага мурожаат қилдик. Дастлаб у ҳам сўзимизни эътиборсиз қолдирди. Кейин яна аралашувимиз билан ертўладаги қувурлар тузатилди, сув тошишининг олди олинди.

Ўша куни бизга район ҳудудида яшаётган А. Суслина ҳам ўзи истиқомат қилаётган уй ҳали қишга мутлақо тайёр эмаслигини айтди. Бундай мисолларни яна ва яна келтириш мумкин.

ЮНУСОБОДДА бир уй-жой бошқармаси бор. Унинг номери 99. Бу ерда бошлиқларнинг шу қадар тез алмашишини кўриб ҳайрон қоласиз. Бири кўним топмасдан туриб ўрнига иккинчиси келади. Бирон масалада шикоят қилсангиз, «Мен ҳали янгиман. Албатта суриштириб кўрамиз. Айтганингизнинг чорасини топамиз» деб ваъда беришади. Бироқ гап-гаплигича қолиб кетаверади.

Маълум муддат ўтгач сўраб-суриштириб борсангиз қарабсизки, юмшоқ ўриндиқда сизга мутлақо таниш бўлмаган янги киши ўтирибди. Яна юқоридаги жавоб-муомала такрорланади. Билмадик. Бу қанақа усул ўзи. Балки бу ҳам жавобгарликдан қочишнинг янгича усулимикан? Нима бўлса бордир. Лекин бу ўзгаришларнинг жабрини фақат аҳоли тортаяпти. Улар ўтган қиш мавсумида чакка ўтган томларини тузатиш ҳақида кимга дил очишни билолмай сарсон бўлиб юришибди. Шу ўринда биргина мисол келтирмоқчимиз.

Сансалорлик оқибатида шу уй-жой бошқармасига қарашли 57-уй ертўласини тўлдириб ётган сув тўрт йиллик «изланишлар»дан сўнг барҳам топганини айтиб ўтиш кифоя.

Энди мана бу мактубга эътибор беринг.

«Ҳурматли муҳарририят! Биз Чилонзор районининг 2-Гулистон даҳасида истиқомат қиламиз. Рўй-рост айтишимиз керакки, ҳудудимизга хизмат кўрсатадиган 8-уй-жой бошқармаси хизматчиларининг ишидан миннатдорчилигимизни рўзнома орқали баён этмоқчимиз. Балки ушбу мактубимизни ўқиган баъзи бир муштарийлар ҳайрон бўлишар. «Наҳотки, ушбу уй-жой бошқармасида қишга тайёргарлик шу қадар яхши бўлса» деган мулоҳазага боришар. Тўғри, иш бор жойда камчилик бўлиши ҳам табиий. Балки бу хусусда биз билмаган нуқсонлар ҳам бордир. Лекин бир нарсани аниқ айта оламизки, уй-жой бошқармаси ходимлари қиш тараддудини бу йил жуда эрта бошлашди. Уйма-уй, хонама-хона юриб барча камчиликларни кўздан кечиришди. Аҳоли билан суҳбатлашишди. Томлар муддатидан илгари таъмирдан чиқарилди. Баъзи уйларнинг ертўлаларидаги чириган қувурлар янгиси билан алмаштирилди...»

Мактубга шу ўринда нуқта қўйиб ширин хаёлга толдик. Қани энди ҳамма уй-жой бошқармаларида қиш тайёргарлиги мана шундай намунали йўлга қўйилган бўлса? Аммо хатлар ўжар, далиллар эса ортиқча исбот талаб қилмайдиган бўлади.

Муҳарриятимизга юнусободлик Аҳмад Олимов кириб келди.

— Бизнинг ҳам арзимизни тингловчи киши борми, ўзи?

— Бажонидил эшитамиз.

— Кўчалар озодагарчилиги ҳақида чиройли ёзасизлар. Қишга тайёргарлик деб роса бонг урасизлар. Лекин бизнинг ҳолимиздан хабар олмайсизлар. Эртага қиличини кўтариб қиш келяпти. Уйимизнинг рўпарасидаги ахлатхона эса тобора шишиб боряпти. Ўз ҳолича ташлаб қўядиган бўлсак қишгача бу ерда қор уюми пайдо бўлиши аниқ. Ана унда катталар у ёқда турсин, ҳатто мактаб ва боғчага қатнайдиган кичкинтойларнинг ҳам йўли тўсилиб қолади. Илтимос, шу ахлатхонани йўқотишга ёрдам беринглар. Агар иложи бўлса шахсий машинамда ўзим олиб бориб кўрсатиб келаман.

Айни муддао. Бахтимизга сураткашимиз ҳам шу ерда экан. Дарҳол ушбу қулайликдан фойдаланмоқчи бўлдик.

Айтилган жой — Юнусободнинг 2-мавзесига зумда етиб келдик. Машинани катта йўл четида қолдириб, уйлар оралаб пиёда кетдик. Бирдан иккита кўп қаватли уй орасидаги 10—15 челак келадиган ахлат уюмига кўзимиз тушди. У йўлни тўсиб қўйганди.

— Шу ердагилар ҳашар қилиб олиб ташлашса бўларканда шу ахлатни.

— Сизларга кўрсатмоқчи бўлганим ҳам шу-да. Ахир бу инсон соғлиғи учун ғирт зиёнку.

Ҳайратдан нима дейишни ҳам билмай қолдик. Тозалайман деса икки киши учун ярим соатлик вақт кетиб-кетмайдиган шу арзимас ишга шунча «ғалва» кўтариб юрган ҳамроҳимизга нима ҳам дердик. Яхшиямки, воқеанинг устига маҳалла фаолларидан бири Собиржон Аҳмедов келиб қолди.

— Ҳеч қандай ёрдамнинг кераги йўқ, — дейди у киши бизга. — Шанба куни ўзимиз ҳашар йўли билан тозалаб қўямиз бу ерни.—Кейин Собиржон ака пашшадан фил ясовчи маҳалладошига қаттиқ танбеҳ берди.

Орага ноқулай вазият тушди.

Яна фактларга мурожаат қиламиз. Кейинги вақтларда жойлардан келаётган хат-хабарларнинг кўпчилигида қишга тайёргарлик мавзуи тилга олинади. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки қиш бўсағада турибди. Унга пухта тайёргарлик билан борилмаса панд еб қолиш кўп йиллик тажрибада қайта-қайта исботланган.

Акмал Икромов районидан Г. Ермолова, Киров районида истиқомат қилувчи В. Зверищеваларнинг мактубларида ҳам улар яшаётган хонадонлар ҳали қишга тайёр эмаслиги ҳақида баён этилади.

Ленин районининг Жуковский кўчасида жойлашган 72-уйда истиқомат қилувчи аҳоли кўчада водопровод тармоғи носозлиги туфайли уй ертўласига сув тўлиб қолаётганлиги, бу масалада районга қарашли 1-уй-жой бошқармасига ҳамда «Сувсоз» трестининг авария хизматига мурожаат қилинганлиги, бироқ кўпчилик шикояти ҳамон эътиборсиз қолаётганлиги ҳақида мактуб йўллашган. Муҳарририят ва халқ назоратчиларининг аралашуви билан ушбу муаммо ҳал этилди.

Юнусобод даҳасида яшовчи В. Кривицкаядан бир неча бор мактуб олдик. У ўз хатларида даҳанинг 4-мавзесида жойлашган 44-уйнинг томи сифатсиз ёпилганлиги, натижада ўтган йили юқори қаватдаги бир неча хонадонларнинг тепасидан чакка ўтиб кетганлигини баён этади. Биз бу мактубларни район уй-жойлардан фойдаланиш бошқармасига жўнатдик. Ниҳоят бошқарма мутасаддиларининг аралашуви билан уй томи уч марта тузатилди. Аммо уччаласида ҳам иш сифатсиз бажарилди.

Қишга яхши тайёргарлик кўрилмаётгани ҳақида Акмал Икромов районида жойлашган 27-уй истиқоматчилари ҳамда Чилонзор районининг 11-мавзесидаги 7-уй ва Куйбишев районидаги 24-мавзедаги 27-уйда яшаётганлар ҳам ўз ташвишларини баён этишган.

Ҳа, қиш тайёргарликни ёқтиради. Шундай экан, юқоридаги мактублардан тўғри хулоса чиқарган ҳолда ҳозирги илиқ кунларнинг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланишимиз лозим. Акс ҳолда қиш синовларига тоб беролмай панд еб қолишимиз мумкин.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.
Абдураҳим МАҚСУМОВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ назорати комитетининг ходими.

Янгиликлар Воқеалар

ОРОЛБЎЙИ АҲОЛИСИ УЧУН СУВ

Қорақалпоғистон ҳукумати билан германиялик доктор Аксель Стремплат ўртасида бир кеча-кундузда 2400 куб метр сувни тозалаб бериш қувватига эга бўлган Тахтакўпир сув тозалаш иншоотини бунёд этишга доир битим имзоланди. Гидрогеологларнинг хулосасига кўра, бу иншоотни ишга тушириш республикамизнинг сув таъминоти энг қийин бўлган районида ичимлик сув муаммосини ҳал қилиш имконини беради. «Инросспройс» Совет—Германия қўшма корхонаси «Акватекс—компакт» қурилмасини Амударё этакларига етказиб бериш мажбуриятини олди. Уни сотиб олиш ва ўрнатиш харажатларини Германиянинг қизил крести ўз зиммасига олди, зарур коммуникацияларни ётқизиш билан боғлиқ қўшимча харажатларни «Водоканал» маҳаллий бошқармаси, Ўзбекистон Қизил Яримой жамияти ва Қорақалпоғистон ҳукумати биргалашиб тўлайдилар.

«ГУНЗЕ» КАФОЛАТ БЕРАДИ

Шаҳрисабз пиллакашлик фабрикасидаги пиллани буғлаш машиналари ва бошқа хорижий техника пухтароқ ишлай бошлади. Бу корхонанинг «Гунзе» Япония фирмаси билан бевосита тузган битимининг натижасидир. Шаҳрисабзликлар ишлаб чиқариш чиқиндиларини Бельгияда сотиш ҳисобига ишлаб топаётган валютага «Гунзе» фирмаси Японияда тайёрланган асбоб-ускуналарни эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш мажбуриятини ўз зиммасига олдилар.

Шу тариқа йилига юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадиган фабрика учун қийин муаммо ҳал этилди. «Гунзе» билан бевосита шартнома эса шаҳрисабзлик пиллакашларга фақат 300 минг долларга тушади.

БОЗОРГА ЎТИШГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИБ

Термизда очилган семинар бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида корхоналар фаолиятига бағишланган. Уни Сурхондарё вилояти ижтимоий-сиёсий маркази ташкил этди. Семинарда иштирок этиш учун корхоналар, вилоят ташкилотлари ва муассасалари раҳбарлари ҳамда мутахассислари таклиф этилган. Улар Москва ва Санкт-Петербург олимларининг туркум лекцияларини тинглайдилар, тижорат амалий ўйинларида иштирок этадилар. Тингловчилар семинарда иштирок этганликлари ҳақидаги гувоҳнома билан бирга бозор муносабатларига ўтиш хусусида республикада нашр этилган ҳужжатлар мажмуини ҳам оладилар.

МУКОФОТГА — СОЧИГА ЙЎЛЛАНМА

«Спутник» ихтисослаштирилган илмий техникавий хизматлар маркази ўзининг энг фаол ходимларидан икки кишини Сочига йўлланма билан мукофотлади. Йўлланмалар оилавий бўлиб, уларга ҳақ тўлашни марказ тўла ўз зиммасига олди. Барқарор олинаётган фойда бу йўлланмаларни олиш учун маблағ топиш имконини берди. Бажарилаётган ишларнинг ҳажми эса бир неча миллион сўмдан иборат.

Бунинг ҳайрон бўладиган жойи йўқдек кўринади, лекин бу йўлланмалар теккан кишилар «Спутник»нинг штатида туришмайди. Қолган кишилар каби улар ҳам бошқа ташкилотларда меҳнат қилишади. Бу ерга эса улар шартномалар асосидаги буюртмаларни бажариш учун жалб этилади ва муваққат ижодий жамоалар сифатида иш кўради. Бу ерда эса худди ана шундай кишиларга, уларнинг ижодий имкониятларига таянишмоқда.

Марказ раҳбарлари харажатлар моддасига энг яхши ходимларни худди ана шундай тарзда рағбатлантиришни кўзда тутувчи бандни ҳам киритиш ниятидалар.

ИЧКИ МАНБАЛАР ҲИСОБИГА

Боғотдаги «Ленинизм» жамоа хўжалигида гилам тўқиш цехи очилди. Унинг маҳсулоти саноат йўли билан ишлаб чиқарилаётган гиламлардан мутлақо қолишмайди, айрим кўрсаткичлари эса ҳатто улардан устун туради.

Янги корхонани ташкил этишда қўшнилар — Тошҳовуз вилоятининг машҳур гиламдўзлари ёрдам беришди. Жамоа хўжалиги шартномага мувофиқ дастгоҳларни харид қилди ва бунинг эвазига жун калава берди. Ҳамкорлик шу билан тугагани йўқ. Тошҳовуздан Боғотга тажрибали мутахассислар келишди: улар янги иш бошлаган кишиларга гиламдўзлик сирларини ўзлаштиришда, ишни намунали йўлга қўйишда кўмаклашдилар. Бу ишнинг натижаси дарҳол намоён бўлди. Урганч ёйма бозорида қўйилган туркман нақшлари туширилган дастлабки 10 та чиройли гилам дарҳол сотиб олинди. Шуни ҳам айтиш кераки, улар шартномавий нархда — ҳар бири икки минг сўмдан сотилди.

Ҳозирнинг ўзида Хоразмнинг ўнта жамоа ва давлат хўжалигида тақчил гилам маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилган.

(ЎзТАГ мухбири)

Тил тўғрисидаги Қонун қандай бажарилмоқда?

ИЖРОСИ БИЛАН НУФУЗЛИ

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари, шаҳар атамалар комиссиясининг раиси Карим Расулович РАСУЛОВ билан суҳбат

— Карим Расулович, Давлат тили тўғрисидаги Қонун қабул қилинганига икки йўл тўлди. Бу Қонунни ҳаётга тадбиқ этишда Сиз раҳбарлик қилаётган атамалар комиссиясининг ҳам хизматлари кўп. Бу комиссиянинг таркиби, вазифалари тўғрисида муштарийларимизга нималар дея оласиз!

— Атамалар комиссияси тузилиши билан жўшқин фаолият кўрсата бошлади. Бу йил январда қабул қилинган янги Низомга кўра ҳар бир районда ҳам атамалар комиссияси тузилди.

Комиссия таркиби тўғрисида сўз юритадиган бўлсак раис ўринбосари, профессор Қодир Фозилхўжаев, аъзолар орасида олимлардан Муҳсин Зокиров, Иристой Кўчқортоев, Ғуломқодир Рашидов, таниқли ёзувчи Мирмуҳсин, археолог Светлана Лунина, фахрийларимиздан Толиб Содиқов, Ҳилом Худойбердиевлар бор. Ҳар бир ишни улар билан бамаслаҳат, келишган ҳолда амалга оширмоқдамиз.

Комиссия ўз фаолиятида нималарга эътибор беради? Бу хусусда шаҳар атамалар комиссияси Низомидаги қоидалардан баъзиларини эслаб ўтмоқ кифоя қилади. Чунончи комиссия: район Кенгашлари ижроқўмларининг таклифларига, ташкилотлар ва муассасаларнинг расмий илтимосномалари ҳамда таклифларига, меҳнаткашларнинг ва шаҳар фуқаросининг мурожаатларига асосланиб кўчаларга, шоҳкўчаларга, майдонларга, ўқув юртларига ва бошқаларга ном бериш ҳамда қайта номлаш бўйича таклифлар ва қарорлар тайёрлаш; — машҳур давлат арбобларининг, фан, маданият ва санъат намояндаларининг хотирасини абадийлаштириш, улар вафот қилгандан 5 йил ўтгандан сўнг майдонларни, кўчаларни, шоҳ кўчаларни, турли ташкилот ва муассасаларни уларнинг номи билан номлаш; — мўътабар кўчаларнинг, шоҳкўчаларнинг, майдонларнинг тарихини, жумҳуриятнинг буюк арбоблари, партия фахрийлари, фан, маданият намояндалари хотирасини абадийлаштирувчи, инқилобий воқеаларни акс эттирувчи номларни сақлаб қолиш бўйича, илгари олиб ташланган номларни тиклаш бўйича таклифлар тайёрлаш ва шунга ўхшаш ишларни амалга ошириши керак.

— Қилинган ишлар кўзга ташланиб турибди. Масалан, собиқ Ҳамза кўчаси Зарқайнар, «Ўзбекистон 50 йиллиги» шоҳкўчаси Абдулла Қодирий, Ҳастимомдаги кўча Имом Исмоил Шоший деб қайта номланди. Бу каби эзгу ишлар талайгина, албатта. Лекин ҳали-ҳануз номлашда чалкашликка йўл қўйилмоқда, исми жисмига номуносиб номлар билан аталмоқда...

— Дарҳақиқат, шаҳримиздаги кўчалар, боғлар, мактабларнинг номлари ҳеч қандай маъно бермайдиган, Тошкентга бирор алоқаси бўлмаган кишилар номи билан, тарихий мазмун бермайдиган номлар билан аталиб қолган. Бу нуқсонларни, чалкашликларни тузатиш устида иш олиб бормоқдамиз.

Ўтган икки йил ичида 400 дан ортиқ кўчалар, мавзе ва даҳалар номлари Ўзбекистонда яшаб ижод қилган, халқ фаровонлиги учун жонини фидо қилган кишилар номларига ва тарихий номларга ўзгартирилди. Богдан Хмельницкий кўчаси ва шу кўчада жойлашган Киров номли истироҳат боғи — Бобур, шаҳар марказидан бошланадиган Куйбишев кўчаси Йўлдош Охунбобоев, Карл Маркс кўчасининг Ҳамза райондаги қисми — Ҳамза, Шота Руставели кўчасининг Бобур кўчасидан Жанубий вокзалигача бўлган қисми Усмон Носир деб қайта номланди.

Шаҳримиздаги мактаблар номлари ҳам тартибга солинди. Ленин номи билан бешта, Пушкин номи билан тўртта, Киров, Калинин ва ҳоказо номлари билан иккита ва учтадан мактаблар номланиб келинган. Бундай номлар фақат бир мактабда қолдирилиб, қолганларига (жами 70 та) қайта ном берилди. Шаҳар Кенгаши ижроия комитетининг шу йил февраль ойида қабул қилган қарорига биноан 180 та ҳеч қандай маъно бермайдиган кўчалар номлари тартибга солинди.

Тарихий номларни сақлаб қолиш, унутилган ва унутилаётган жойларини қайта тиклаш борасида уй-жой марказларидан «Ц-14» дан тортиб то «Ц-28» гача бўлган турар жойларнинг номи ўзгартирилди. Масалан, «Ц-14» — Лабзак, «Ц-17-18» — Себзор, «Ц-26» — Гулобод, «Ц-28» — Кўкча дарбозаси деган номлар билан аталмоқда.

Шаҳар маданият муассасалари ва савдо дўконлари номларини Давлат тили қонуни асосида ўзгартиришда ҳам бир қатор ишлар амалга оширилди. Жумладан, «40 лет ЛКСМ Узбекистана» номли боққа — Улуғбек номи берилди. Савдо дўконларидан «Рассомаха» — «Баҳор», «Мечта» — «Орзу», «Обувь» — «Пойабзал», Комиссионний» — «Воситачи дўкон» деб аташ расмга киритилди.

— Карим Расулович, назаримизда кейинги пайтларда атамалар комиссияси ўз ишини бироз сусайтирганга ўхшайди. Тўғри, Қонунни расмий бажариш учун яна 6 йил муҳлат бор. Лекин ҳали вақт бор деб хотиржамликка берилиш мумкин эмаску ахир!..

— Атамалар комиссиясининг ишлари жадаллик билан олға боришига кўп нарсалар тўғаноқ бўлмоқда. Бу аввало иқтисодий танглик билан боғлиқлиги сир эмас. Бир кўчанинг ёки ташкилотнинг номи ўзгарса энг оддий паспортдаги муҳрдан тортиб, иш юритиш қоғозигача ўзгариши керак. Бундай деб комиссия фаолиятини ҳимоя қилмоқчи ёки сусткашлигимизни оқламоқчи эмасман. Комиссия ҳар қандай қийин шароитда ҳам ўз олдига қўйилган вазифани бажариш чораларини кўриб келган, бундан буён ҳам кўраверади.

Яқинда Тошкент шаҳар Кенгашининг маданият, фан, халқ таълими, ахборот, ошкоралик ва ташқи алоқалар бўйича доимий комиссиясининг атамалар комиссияси билан қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Тошкент шаҳар Кенгаши Раёсатига қатор районларнинг номини ўзгартириш таклифи билан мурожаат қилинди. Чунончи, Октябрь — Навоий ёки Бешёғоч, Киров — Юнусобод, Куйбишев — Дархон, Ленин — Мингўрик, Фрунзе — Бобур ёки Мустақиллик деб қайта номланса мақсадга мувофиқ бўлиши таъкидланди. Бу энг охирги қилган ишимиздан бир шингил, холос. Хулоса қилиб айтсак, амалга оширган юмушларимиз «хамир учидан патир», муҳим ишлар ҳали олдинда. Уларни бажариш учун куч-ғайратимизни аямаймиз. Чунки ҳар бир қонун, жумладан Давлат тили тўғрисидаги Қонун ҳам ижроси билан нуфузлидир.

Суҳбатни Толиб АБДУЛЛАЕВ ёзиб олди.

БУГУН «Ўзбекистоннинг Давлат тили ҳақида»ги Қонуни қабул қилинганига икки йил тўлди. Ушбу Қонун «Тил миллатнинг улкан бойлиги ва бебаҳо мулки» эканлигини эътироф этиб, тилимизнинг равнақи учун янги имкониятларни яратиб берди. У туфайли она тилимизга бўлган эътибор, ҳурмат ва муҳаббат туйғулари озуқа олди.

Қонун қабул қилинганидан бери жойларда бу борада қилинаётган ишлар, ўтказилаётган тадбирлар кўпчиликка маълум. Кўча ва майдонлар, турли ташкилот ва муассасалар, бошқа жўғрофий атама ва ҳудудларнинг номлари кўриб чиқилиб, тилимизга, урф-одатларимизга, тарихимизга мос равишда ўзгартирилаётгани, ўзаро мулоқотда қатор янги (янги деганда биз ҳозирги авлод учун янги бўлган сўзларни назарда тутамиз) сўз ва ибораларнинг тобора фаолроқ қўлланилаётгани, иш юритишнинг давлат тилига собитқадамлик билан ўтказилаётгани — Қонуннинг турмушга кириб бораётганлигига ёрқин мисол бўла олади.

Қилинган ва қилинаётган кўплаб ишларни инкор этмаган ҳолда ҳали Қонуннинг бажарилиши йўлида қатор муаммолар ҳам турганини эътироф этишимиз лозим. Ана шундай муаммолардан бир нечаси Давлат тили ҳақидаги Қонуннинг 4-моддаси билан боғлиқ. Ушбу моддада «Ўзбекистонда ишловчи давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари раҳбарлари ўз хизмат вазифаларини бажариш учун республика давлат тилини етарли даражада билишлари шарт.

Ўз фаолиятига кўра аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ шахслар хизмат вазифасини бажариш учун давлат тилини зарур бўлган даражада билишлари лозим», дейилади.

Бундан ташқари Қонун 7-моддасининг аҳамияти ҳақида ҳам эслатиб ўтмоқчимиз. Ушбу моддага асосан муассаса, корхона, ташкилот ва бирлашмаларда иш давлат тилида юритилади дейилган. Мана шу салоҳиятли модданинг тўла-тўкис ишга тушишига 8 йил муддат ажратилиши, бир қарашда, ўта ҳотамтойликдай бўлиб кўринса-да, аслида ундай эмас. Нуфузли комиссия вазиятни ўта ҳушёрлик билан баҳолаган.

Иш юритишда давлат тилига ўтиш, яъни ҳозиргача амал қилиниб келаётган русча ёзиш-чизишларни ўзбекчалаштириш мураккаб вазифа. Шуни ёдда тутишимиз керакки, узоқ йиллар давомида бутунлай рус тилида иш юритишга ўрганиб қолганмиз. Шу боис токи кўпчилик иш юритишни ўзбек тилида ўзлаштириб олгунча, ўзбекона бағрикенглик ва ўзаро ҳурматни сақлаган ҳолда русзабон сафдошларимизга тил ўрганишларида ёрдам беришимиз, улар билан кўпроқ ўз тилимизда мулоқотга киришишимиз зарур.

Русзабон ўртоқлар тилимизни ўрганишлари учун, дарҳақиқат, вақт ва имкониятни яратишимиз лозим. Лекин бутунлай маҳаллий миллат вакилларидан таркиб топган ташкилотларда ҳам иш рус тилида юритилиши давом этяптику! Бундай аҳволни Тошкент шаҳридаги барча ташкилот, корхона, идораларда кузатиш мумкин. Уларда меҳнат қилаётган ўзбек миллатига мансуб мутахассислар ҳам рус тилида иш юритишни афзал кўрмоқдалар. Чунки ҳозирга қадар биров уларни она тилини билмагани учун уялтирмаган, рус тилида йўл қўйган хатоларини тўғрилаб қўйишган, кўпинча рус тилини билганлиги учун амал курсиси билан сийлашган. Бу ишда

«Маърифат» дарс беради

муваффақиятга эришишнинг бирданбир тўғри йўли, менинг наздимда, барча вазирликлар, корхона, идора, ташкилот раҳбарининг ўзи ўзбек тилини ўқиш-ўргатиш ташаббускори бўлиши керак.

Жумҳуриятимизда ўзбек тили ҳашари давом этмоқда, десам муболаға бўлмайди. Тил ҳақида Қонун қабул қилингани сабаб жойларда бошқа миллат вакилларига ўзбек тилини ўргатиш бўйича кўплаб ташкилот, вазирликларда, корхоналарда, илм даргоҳларида тўгараклар, машғулотлар ташкил қилинди. Аммо тилимиз жонкуярлари билан бирга баъзан, афсус ва надоматлар бўлсинки, устаси фаранг «тилчилар» ҳам ширкат, кичик корхоналар ва якка ҳолда оммага ўзбек тилини «мўмай пул» эвазига ўргатишга киришиб кетдилар. Уларнинг мақсади битта, тингловчи тилни ўрганадими ё йўқми, пул тўласа бўлди. Бу эса ўзбек тилини ўргатишга салбий таъсирини кўрсатмоқда, норозиликлар келтириб чиқармоқда. Ходимлари ёлчитиб тил ўрганмаган ташкилот раҳбарлари «Биз ўзбек тилини ўрганишга астойдил киришдик, ҳамма тавсия ва кўрсатмаларни бажардик, афсуски, улар самара бермади. Начора...», деб масъулиятни ўзларидан соқит қилмоқдалар.

Тўла хўжалик ҳисобида ишлайдиган «Маърифат» дорилфунуни тажрибаси бу даъволар асоссиз эканлигини кўрсатмоқда. Турли миллат вакилларига ўзбек тилининг асосларинигина ўргатиб қолмай, балки уларни давлат тилида иш юритишга ҳам тайёрлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйган «Маърифат» дорилфунуни Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ва Тошкент Давлат дорилфунуни, Шарқшунослик олий билимгоҳида ишловчи тилшунос мутахассисларнинг ёрдамига таянган ҳолда улар билан мустаҳкам ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Биз олиб бораётган машғулотларнинг ўзига хос томони шундаки, муаллимларимиз ҳар бир корхона ва муассасанинг иш фаолиятини бевосита ҳисобга олиб, айнан шу корхонада кўпроқ даркор бўладиган иш юритиш қоғозлари — ариза, буйруқ, фармойиш, кўрсатма, йўриқнома, ишончнома, мажлис баёни, низом, шартнома, эълон, ҳисобот ва бошқаларни тингловчиларга ўргатишмоқда. Машғулотлар тингловчиларнинг иш жойларида ва уларга қулай вақтларда олиб борилмоқда.

Дорилфунунимиз, шунингдек, араб имлосига асосланган эски ўзбек ёзувини, шарқ ва жаҳон тилларини ўргатиш бўйича ҳам тўгараклар (курслар) ташкил қилган. Қонундаги 16-модда — эски ўзбек тили ва ёзувини ўргатиш, ўрганиш ҳақидаги кўрсатмасига алоҳида урғу берилган. Бунда қўлёзма китобларини ўқиш, ўрганишга ва мутолаа қилиш учун 100 соат махсус қўлланмалар, махсус дастур асосида тўгаракларда, жойларда, идораларда, маҳаллаларда ўқитилмоқда.

Машғулотларни олиб борувчи муаллимлар юқори малакага эга ва зарур ўқув дастурлари, қўлланмалар билан таъминланган. Ўқиш-ўрганиш муддати 6 ойдан 2 йилгача. Дорилфунун ташкил қилган машғулотларда 1 ва 2-уйсозлик комбинатлари, «Ташгаз», Семашко номидаги илмгоҳ, Фрунзе район ижроқўми, жумҳурият Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли 1-касалхона ходимлари бажонидил қатнашмоқдалар. Улар ва жуда кўп бошқа ташкилотлар ходимлари. «Маърифат» дорилфунуни ёрдамида ўзбек тилини ўрганганини ҳақида гувоҳнома олган дастлабки тингловчилардир. Ҳозирга қадар Тошкентда жойлашган 500 дан зиёд корхона, муассаса, ташкилот ва бирлашмаларда биз ташкил қилган машғулотлар туфайли икки мингдан ортиқ киши ўзбек тилини ўрганди. Ҳозир жойларда «Маърифат» дорилфунуни раҳбарияти барча районлар, вазирлик, ташкилотлар раҳбарларига ўзбек тилини, жойларда давлат тилида иш юритишни ўрганиш бўйича ўз хизмати тавсия этилган хат билан мурожаат этди. Бунга Октябрь, Бектемир, Сергели районлари, Қишлоқ хўжалик вазирлиги катта эътибор берди. Лекин Чилонзор, Ленин, Ҳамза, Собир Раҳимов районлари, бир неча вазирликлар бу масалада сусткашлик қилмоқдалар.

Муҳиддин ЖАББОР,
«Маърифат» дорилфунуни ректори.

Нуқтаи назар

ЯНА ХАТО ҚИЛМАЙЛИК

ОШКОРАЛИК шарофати билан инқилобдан кейинги йилларда йўл қўйилган хато ва камчиликлар энди қисман бўлсада айтилмоқда. Халқимиз ўзлигини англай бошлади. Русча топонимлар ўрнини иккиланиш ва оҳиста қадамлар билан шарқона номлар эгаллаётгани, юртимиздан етишиб чиққан олиму фозил кишилар, Улуғ Ватан уруши ва афғон уруши қатнашчиларининг ҳамда ишлаб чиқариш илғорлари, қисқаси, элу юрт ардоқлаган инсонларнинг номлари билан аталаётгани кишини қувонтиради. Аммо бу иш ҳамма ерда ҳам кўнгилдагидек ҳал этиляпти деб бўлмайди. Кўпинча шундай ҳол юз бермоқдаки, жойларга янги ва ярашиқли ном топиш ўрнига осонгина Навоий, Бобур, Охунбобоев, Ҳамза, Ойбек каби даҳоларнинг исмларини қўймоқдамиз. Ҳар бир масканга ном қўйишда эҳтиёткорлик билан оқилона иш тутиш лозим. Акс ҳолда кўплаб аждодларимизнинг номлари қадрсизланиб қолиши ҳеч гап эмас.

Улуғ мутафаккир Алишер Навоийнинг мўътабар номи баъзан ўринли, аксарият ҳолларда мутлақо ўринсиз, мос келмайдиган жойларга расмий ном бўлиб қолаётгани кўпчиликнинг ҳақли норозилигига сабаб бўлмоқда. Пойтахтимиз Тошкент шаҳрининг марказий кўчаси, республика миллий кутубхонаси, Санъат саройи, истироҳат боғи, назм хиёбони ва шу ердаги адабиёт музейи, метро бекати Навоий номи билан аталади. Ана шуларнинг айримларини маъқуллаш мумкин. Бироқ опера ва балет театрининг Навоий номидалигидан доим таажжубланаман. Ахир Навоий бу санъатга асос солмаганлар, санъатнинг шундай тури борлигидан мутлақо бехабар эдилар. Менимча ушбу кошонани вилоят театрлари ижодий сафарларини ўтказадиган марказга айлантириб, «Шарқ театри» деб номлаш керак.

Зарафшон водийсида иттифоқимиздаги энг йирик кимё корхоналаридан бири жойлашган. Кимёвий моддаларга ниҳоятда тўйинган ҳаво, ер ва сувимизни, нимжон кишиларимизни янада кўпроқ заҳарлаш ва нимжонлаштиришнинг битмас-туганмас манбаи бўлган «табаррук» завод Навоий номи билан аталади. Заводга яқин жойда 1962 йилда ишга туширилган иссиқлик электр станцияси ҳам Навоий номида. Ушбу кимё заводи ёки ГРЭСга нима учун Навоий номи қўйилган? Корхоналар Навоий шаҳрида жойлашганлиги учунми? Аслида шаҳарни ҳам Навоий номи билан аташга сира ҳожат йўқ. 1958 йилга қадар шаҳар ўрнидаги масканни аҳоли Кармана деб атаб келган.

Жумҳуриятимизнинг шаҳар, вилоят ва районларидан юқоридаги каби кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Навоий номи қўйилган жойлар кўпайиши Навоийни яхши билишимиз ва ардоқлашимизни эмас, балки аксинча биз уни шунчаки, юзаки билишимиз аломатидир. Навоий номи билан аталувчи жойларни кўпайтириш ўрнига халқимизга Навоий асарларини асл ҳолда ўқишни ўргатайлик, ҳар бир ўзбек хонадонига Навоий асарлари кириб боришига кўмаклашайлик. Ўзбекистон Фанлар академияси қошидаги Қўлёзмалар, Шарқшунослик, Тилшунослик, Адабиётшунослик илмгоҳлари қаторига яна бир илмгоҳ, Навоийшунослик илмгоҳи қўшилса, мақсадга мувофиқ иш бўлар эди.

Кейинги йилларда Бобур номи қўйилган жойлар ҳам кун сайин кўпаймоқда. Андижон шаҳридаги истироҳат боғи Бобур номи билан юритилишини тушуниш мумкин. Аммо Наманган, Тошкент ва бошқа шаҳарлардаги истироҳат боғлари нима сабабдан Бобур деб номланган? Умуман олганда Бобурдек улуғ инсон номи истироҳат боғи, кўча ва хўжаликларга оғирлик қилмайдими? Ҳар қандай яхши ташкилот ҳам ушбу номни кўтара олмайди. Агар Бобурнинг туғилиб ўсган ватани Андижонда Бобур номида мадраса очилса ёки олий ўқув юртларида Бобур номли стипендия жорий қилинса, ул зотнинг руҳи шод бўлиб, авлодлар эса Бобурнинг номи ўзига хос тарзда абадийлаштирилганидан мамнун бўлардилар.

Таниқли давлат арбоби, Ўзбекистон тарихида ўчмас из қолдирган инсон Йўлдош Охунбобоев номини кишиларимиз чуқур ҳурмат билан эслайдилар. Аммо бир неча йиллар давомида бирёқламаликка йўл қўйилди. Юқорида таъкидлаганимиздек жойларга Йўлдош Охунбобоев номини қўйишда ҳеч қандай назорат ва тартиб бўлмади. Фарғона водийсида каттагина район Охунбобоев деб номланган, яна Охунбобоев шаҳри ҳам бор. Шаҳар Жалолқудуқ районининг маркази бўлиб, 1975 йилга қадар Сўфиқишлоқ деб аталган. Демак, шаҳарнинг қадимги номини тиклаш керак.

Пойтахтимиз Тошкентда эса Ёш томошабинлар театри, унинг ёнида Халқ театри, Тошкент бош кийимлар фабрикаси, тўқимачилик ва енгил саноати олийгоҳи, республика тиббий билим юрти Охунбобоев номи билан юритилади. «Шаҳардаги 3-туғруқхона олдида унинг ҳайкали ўрнатилганлигини қандай изоҳлаш мумкин?» деб ёзган эди ҳуқуқшунос А. Муталов. Қаранг, ҳатто Охунбобоевнинг ҳайкали учун ҳам ўз юртида дурустроқ жой топилмаган бўлса???

Ҳамза номи қўйилган жамоа ва давлат хўжаликлари, мактаблар, хиёбонлар, қишлоқ ва қишлоқ шўролари ҳаддан ташқари кўпайиб бораётганлиги бир қанча мақолаларда тилга олиниб, уларда аниқ фикр, мулоҳазалар билдирилган эди. Аммо таклифлар инобатга олинмай қоғозда қолиб кетаётганидан афсусланасан киши.

Бизда тарихий шахслар туғилиб ўсган, яшаган ёки қадам ранжида қилган жойларни уларнинг номлари билан аташ ўзига хос қонуниятга айланган. Аслида тарихий шахслар номларини абадийлаштириш, уларнинг исм-шарифлари билан аталувчи жойларни кўпайтириш эвазига амалга ошмайди, балки буюк инсонларнинг азиз номлари сийқалашиб, бачканалашиб қолади, холос.

Ҳар бир тарихий шахс номини абадийлаштириш ўта масъулиятли иш бўлиб, масъул ўртоқлар шу соҳада чуқур билимли бўлишлари шарт. Улар жойларни киши исмлари билан аташда ҳадеб оврўпоча (хорижий) усулга маҳкам ёпишиб олмасдан, балки минг йиллик тарихимиз, маданиятимиз чамбарчас боғлиқ бўлган шарқ мамлакатлари тажрибасига ҳам мурожаат қилишса ёмон бўлмасди.

Мақолани ўқиб «Русча ва байналмилал топонимларни ўзбекчалаштириш ўрнига борини ҳам камайтиришимиз керакми?» деган савол туғилиши мумкин. Албатта, оврўпоча топонимлар ўрнига шарқона, миллий номлар қўйиш зарур, лекин бу иш зинҳор-базинҳор буюк инсонларнинг шавкатларини, номларини қадрсизлантириш эвазига эмас, балки XV асрдаёқ том маънодаги давлат тили даражасига кўтарилган тилимизнинг имкониятларидан кенг фойдаланиш ҳисобига амалга оширилиши керак. Ниятимиз холис: «хатоларни тузатаман» деб яна хато қилиб қўймайлик.

Дилшод ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси Тилшунослик илмгоҳи илмий ходими.

ЎЗБЕКИСТОНДА давлат тили тўғрисидаги Қонун қабул қилинганига икки йил бўлди. Бу Қонунни ҳаётга тадбиқ этиш бўйича бошланган ишлар сўнгги вақтларда пича сусайиб қолгандай. Бунинг сабаби, назаримда Қонунни амалга оширишда назорат ишларининг яхши йўлга қўйилмаганида. Транспорт, савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш соҳалари ўз фаолиятларини ўзбек тилига ўтказишда жуда катта ҳаракатларни бошлаб юбордилар. Лекин худди шу соҳаларда кўплаб камчиликларга йўл қўйилмоқда. Тўғри, иш бор жойда хато ҳам бўлади, лекин иш қоғозлари, номлар ва атамаларни ўзбекчалаштиришда албатта мутахассисларнинг иштироки шартлиги кўп ҳолларда аниқ сезилмоқда.

ГАРД ҚЎНМАСИН

Оддий бир мисол: трамвай ва троллейбусларда баъзан қуйидаги ғализликлар учраб қолмоқда.: «Йўловчилар бирбекат масофа мобайнида чиптасини компостердан? ўтказиши (?) лозим (?) акс холда— (?) 3 сўм миқдорида жарима солинади».

Бу ахир буюк бир қадимий тилга бўлган ҳурматсизлик эмасми?

Энди мана бу жумлани кўринг: «ҳайдовчи жарима солиш ҳуқуқига эга бўлган жамоат назоратчидир». Кечирасизу, қайси жамоат назоратчи? Таржима дегани бундай бўлмайди-да энди.

Кўплаб дўконларда ҳозир «30-нчи сон магазин», «36-сонли дўкони» деган пешлавҳаларни учратиш мумкин. Бу каби лавҳаларни «30-дўкон» ёки «40-дўкон» деб бериш тил меъёрларига кўпроқ тўғри келади, чунки рақамдан кейин бериладиган дефис белгиси «нчи» ва «сон»ларнинг ўрнини тўлиқ босади.

Бошқа соҳаларда ҳам деярли шу аҳволга рўпара келасиз. Дейлик, «Миллий таомлар» деб номланган ошхоналардаги ёзув ҳам жуда ғашга тегади. Ахир жаҳонда миллий бўлмаган таомлар ҳам бўладими? Бу тамаддихоналарнинг «Ўзбек миллий таомлари» деб номланиши ҳаммага маъқул бўлса керак, албатта.

Бунга ўхшаш ҳолатларнинг олдини олиш учун бизнингча бу каби ташкилотларнинг мутасадди раҳбарлари ўз соҳаларига тааллуқли ҳужжатлар, атамалар ва номларни ўзбекчалаштиришда атамалар комитети, ўзбек тили, адабиёт, шарқшунослик ва қўлёзмалар илмгоҳлари ва нашриётлар ҳамда муҳарририятлардаги мутахассисларга мурожаат этсалар яхши бўларди. Бу эса тилимиз софлигини асраш учун барчамиз томонимиздан қўшиладиган катта ҳисса бўлиб қолар эди.

Алишер САЪДУЛЛАЕВ,
Қомуслар Бош таҳририяти илмий муҳаррири.

МАҚБУЛ УСУЛЛАР

ЎЗБЕК тилини ўрганиш борасида кўплаб қўлланмалар чиқарилмоқда. Уларда ўзбек бўлмаган миллат вакиллари тезроқ давлат тилини ўрганишлари учун қулайликлар изланмоқда, бири биридан мақбул услублар ишлаб чиқилмоқда.

Тошкент автомобиль ва йўллар олийгоҳида ўзбек тили фан сифатида ўқув режаларига киритилган.

Яқинда шу олийгоҳ доценти, тил ва адабиёт илмлари номзоди Ҳайдарали Узоқов техника олий ўқув юртлари сиртқи бўлимларининг рус гуруҳлари учун «Ўзбек тили ижтимоий курсидан контроль ишлар тематикаси»ни ишлаб чиқди. Ўзбек тилини ўрганишга ажратилган соатлар етарли бўлмаганидан сиртқи бўлим тингловчиларига имкони борича яхшироқ ўзлаштиришлари учун имкон берувчи бир неча вариантдан иборат ушбу контроль ишлар тематикасини тайёрлаш мақбул деб топилди.

Ўйлаймизки, ушбу тематик контроль ишлар олийгоҳларда ўзбек тилини ўрганишни мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнайди.

Нодира АБДИРИМОВА.

ИТТИФОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ

ВЛАДИКАВКАЗ. Жанубий Осетиядаги ижтимоий-сиёсий вазият энг нозик чўққига етди. Мухтор вилоят ахборот комитети матбуот марказининг хабарларига қараганда, ўтган тунда Цхинвали атрофида бир неча соат давомида тартибсиз отишма давом этди, портлашлар, артиллерия гумбирлашлари эшитилиб турди. Грузия томони шиддатли ўт очди. Дастлабки маълумотларга қараганда вилоят касалхонасига ўн икки киши келтирилган. Осетин томони бунга жавобан жангариларнинг ўт очиш нуқталарини ўққа тутган. Бугун мухтор вилоят раҳбарияти мурожаатномалар матнини СССР ва РСФСР президентларига, Россия парламентига юборди. Уларда бутун Жанубий Осетия ҳудудида дарҳол фавқулодда ҳолат тартибини жорий этиш талаби баён қилинган.

ҚОЗОН. Татаристон парламенти биноси йўлини тўсиш давом этмоқда. Ёмғир шивалаб турганига қарамай ҳаяжонланган бир неча юз қозонликлар ва уларга қўшилган қўшни шаҳарларнинг вакиллари марказий Озодлик майдонига тўпландилар. Митинг ўтказаётганлар Татаристонга мустақиллик беришни талаб қилишяпти. Депутатлар эрталабки мажлис очилиши биланоқ бундай шароитда — тазйиқ остида ишлай олмасликларини айтдилар. Кўп депутатлар норозилик билдириб, залдан чиқиб кетишди. Сессия номаълум муддатгача ўз ишини тўхтатди.

МОСКВА. Россия президенти Борис Ельцин бугун Сербия президенти Слободан Милошевич билан суҳбатлашгандан кейин 15 минут ўтгач, Хорватия олий раҳбари Франьо Тужманни қабул қилди. Ельцин меҳмон билан саломлашиб, СССР, Сербия ва Хорватия президентлари Югославиядаги тангликни тўхтатиш хусусида эришган аҳдномани тўла маъқуллашини ва унга тўла қўшилишини айтди. У Югославиянинг муаммолари кўп миллатли Россия учун яқин ва тушунарлидир, деди. ТАСС дипломатия мухбирига маълум бўлишича, Франьо Тужман бугун совет ташқи сиёсат уюшмасининг президенти Эдуард Шеварднадзе билан учрашади.

УЛАН УДЭ. Россия демократик партияси республика минтақа бўлимининг раиси Николай Бурлак бугун Бурятия прокуратурасига чақирилди. Суҳбатдан сўнг Ички ишлар вазирлигининг собиқ офицерини Бурятия ССР прокурори қонунни бузишга йўл қўйиб бўлмаслиги ҳақида ёзма равишда огоҳлантирди. Республика прокурорининг ўринбосари Капитон Будаевнинг ТАСС мухбирига хабар қилишича, Россия демократик партияси бўлимининг раҳбари Н. Бурлак ғайриқонуний ҳаракатга йўл қўйди — бу ерда Россиянинг ғайриқонуний миллий гвардиясига ёзилишга чақирди ва истак билдирганларни рўйхатга ёзди. Партия раҳбари прокурор билан суҳбатдан сўнг шошилганлигини эътироф этди.

(ТАСС).

Челябинск вилоятининг Заурал қишлоғидаги фермер Борис Бородиннинг хўжалиги ёниб кетди. Ёнғин натижасида қиммати 100 минг сўмга тенг бўлган совутиш хонаси, мотоцикл, машина ва транспортга эҳтиёт қисмлар, қурилиш жиҳозлари ва бошқалар йўқ қилинди.

Ҳасадчилар унга бир неча маротаба фермерликни ташлашни таклиф қилиб огоҳлантирган ва фермани бундан бурун ҳам ёқиб юборган эди. Мана яна ферманинг кули кўкка совурилди. Унинг бахтига фермадаги подаларни олиб чиқиб кетишга улгурилди. Шунинг учун ҳанузгача сут маҳсулотлари шаҳар дўконларига етказилиб берилмоқда. Шунга қарамай, уларнинг дўқ-пўписаси бу гал ҳам Бородинни қўрқита олмади.

Ҳозир Б. Бородин турмуш ўртоғи ва қизи билан бирга фермада меҳнат қилмоқда. Ўғли эса ҳунар-техника билим юртида механизаторлик касбига ўқимоқда. Борис Петровичнинг ўзи ҳамма ишларнинг моҳир устаси. Унинг орзуси нафақат маҳсулот ишлаб чиқариш, балки уни жойида қайта ишлаш, дудланган колбаса, пишлоқ, ва бошқа гўшт ва сут маҳсулотларини ишлаб чиқаришдир. Ҳозир бу ниятни аста-секин амалга оширмоқда. Айни пайтда сутни қайта ишлайдиган, колбаса цехлари, дудловчи хона, пишлоқ ишлаб чиқарадиган бўлим барпо этилмоқда. Қишлоқ хўжалик машиналари учун саройда ҳамда емхашак цехида қурилиш ишлари олиб борилмоқда.

СУРАТДА: Б. Бородин набиралари Вера ва Любалар билан.

Б. Клинниццера сурати.

Л. Н. Бенуа таваллудининг 135 йиллигига.
Бобом қурган уйда.
СУРАТДА: рус музейи павильонининг бугунги кўриниши.

Ю. Белинский (ТАСС) сурати.

ОРЕНБУРГ ВИЛОЯТИ. Гая шаҳридаги ишлаб чиқариш ширкати (олдинги тикувчилик ательеси)да ҳозиргача 60 минг сўмлик акция сотилди. Тикувчилар эндиликда корхонани тўла ўзлариники қилиб олишмоқчи.

Кончи ва шахтёрлар шаҳри хотин-қизлари тадбиркор чиқиб қолишди. Бозор иқтисодиёти қийинчиликлари ва штатлар қисқариши энди улар учун хавф сололмайди, чунки ўз маблағлари ҳисобига ижара ташкил этишди.

Тўғри, инқирозга учраб қолиш ҳам мумкин. Ана шундай ҳолга тушмаслик учун ишлаб чиқаришга бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Ахир кимнинг ҳам пешона тери билан топган пулидан ажраб қолгиси келади? Шу боисдан ҳам улар ишбилармонликларини амалда қўллаб, танқис газмоллар, иплар, ҳатто ўзига тўқ шериклар ва буюртмачилар излаб топишди.

Дастлабки натижалар қувонарли. Тикувчилар ишлаб чиқариш ширкати фойда келтирмоқда, давлат буюртмаларини тўла бажаряпти. Учта шахобчада тикиш, тўқиш ва кийим-кечакларни таъмирлаш ишлари амалга оширилаяпти. Бундан ҳам шаҳарликлар мамнун, ҳам тикувчилар.

СУРАТДА: хотин-қизлар жамоасидаги ягона эркак — қарийб 35 йилдан бери бичиқчилик касбини эъзозлаб келаётган А. Г. Максимов.

В. Бушухин (ТАСС) сурати.

Илм масканларида

ЎРТА ОСИЁДА ЯГОНА

Инсон саломатлигини муҳофаза қилиш учун дори-дармонлару, ноз-неъматлар, турли даволаш усуллари-ю ҳар хил воситалар яратилган. Бемор дардига шифо бахш этишда шулар билан бир қаторда тиббий асбоб-ускуналар, турли техник жиҳозлар ва муолажалар муҳим ўрин тутади. Шу жиҳатдан қараганда шаҳримиздаги республика электро-техника тиббиёт билимгоҳи диққатга сазовор. У бутун Ўрта Осиё ҳудудида даволаниш жараёнини техника воситасида олиб борадиган мутахассислар тайёрловчи ягона илм масканидир.

БИЛИМГОҲДА тўрт ихтисослик бўйича таълим-тарбия ишлари олиб борилади. Шулардан тиббиёт оптикаси ихтисослиги энг мураккаб, шу билан бирга фахрли ҳисобланади. Инсон учун энг зарур бўлган кўзнинг саломатлиги, кўриш қувватини тиклаш шу ихтисослик бўйича таҳсил кўраётган талабалар зиммасида. Улар кўз касаллигини аниқлаш, унга мос кўзойнак тайёрлаш ва тавсия этиш билан бирга, зарур бўлганда кўз қорачиғига ўта юпқа бўлган шишалар ўрнатиш маҳоратини эгаллайдилар. Хасталанган нуқтани аниқловчи жиҳозлар электр қуввати ёрдамида ишлагани туфайли электроника фани талабаларига кенг ва тўла ўқитилади.

Тиш техниги ихтисослиги бўйича таълим олаётган талабалар вақт ўтиши билан емирилган инсон тишлари ўрнида қолип олиш, унга мос қилиб сунъий тишлар ясаш ва қоплаш сирларини ўрганадилар.

Билим юртининг ҳар бир бўлими ёшларга зарур ихтисосликни мукаммал ўргатиши ҳақида билимгоҳ директори Эркин Алимбоев сўзлаб берди:

— Электротехника тиббиёт аппаратлари бўлимимиз талабаларини асосан ўғил болалар ташкил этади. Чунки техника жиҳозлари темирдан ясалгани сабаб анча оғир бўлади. Бундан ташқари, техникага қизларга нисбатан кўпроқ йигитлар қизиқишади. Бу ихтисосликни эгаллаган ёшларимиз Ўзбекистон ҳамда қўшни республикалардаги барча тиббиёт муассасаларида мавжуд жами техника жиҳозларини таъмирлаш, жойдан жойга кўчириш ишлари билан шуғулланишади.

Билимгоҳнинг ҳамширалар тайёрловчи ихтисослиги ҳам кўп жиҳатдан, жумладан дарснинг кўргазмали қуролларга бойлиги, амалий машғулотларга алоҳида эътибор берилиши билан бошқа ана шу касб бўйича мутахассислар тайёрлайдиган ўқув юртларидан фарқ қилади.

Чорак асрдан ортиқ фаолият кўрсатаётган ушбу илм маскани шу пайтга қадар Лаос, Куба, Ироқ, Панама, Ливан каби ўн учта чет мамлакатлардан келган ёшлардан тиббиёт техникасининг етук мутахассисларини етиштириб берди. Ҳозирги пайтда бу ерда Монголия ёшлари таҳсил кўрмоқдалар. Билимгоҳда таълим олаётган 1 минг 500 дан ортиқ талаба устозлари Жўра Расулов, Аида Қорахонова, Людмила Аверина, Фокия Вильданова ва бошқаларни ҳурмат-эҳтиром билан тилга олишади. Уларнинг меҳнат самарасини бутун Ўрта Осиёда фаолият кўрсатаётган тиббиёт техникасининг тараққиёти, бу ихтисосликнинг тажрибали мутахассислари борлигидан билса бўлади.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

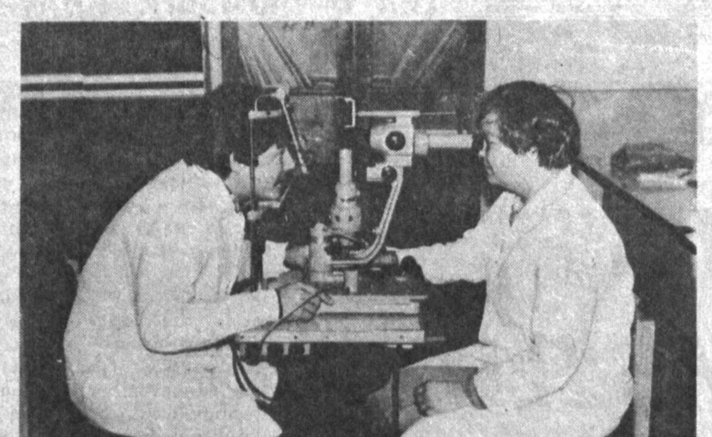

СУРАТЛАРДА: 1. Тиш техниги ихтисослиги бўлимининг мудири Фокия Вильданова (чапдан иккинчи) ўқитувчилар билан машғулотларни сифатли ўтказиш ҳақида маслаҳатлашмоқда. 2. Билим юрти талабалари кўзнинг ички қисми тузилишини ана шундай тиббий асбобда кузатишади.

Бу—қизиқ

СУВ БЎЛИБ СУВМАС...

РЕГЕНСБУРГ (ГФР) университетининг олимлари 70 даражали паст ҳароратда ҳам сувнинг суюқ ҳолатини сақлаб қолишга муваффақ бўлишди. Қандай қилиб? 400 минг даражали ҳаво босими остида. Сув асал каби қуюқ ҳолатга келган бўлса-да, лекин қотиб қолмади. Ҳозирда ушбу ғайриоддий суюқликнинг физикавий хоссалари ўрганилмоқда.

ХУШОМАДДАН КЕЙИН

АФРИКАНИНГ Того давлатида яшовчи эркаклар аёлларга хушомад қилишда ўта эҳтиёткор бўлишади. Чунки маҳаллий урф-одатларга кўра, қиз боланинг ҳуснини мақтаган йигит ўша қизга уйланишга мажбур. Бу «анъана»нинг ягона ижобий томони шундаки, тоголик эркаклар тўрттагача хотин олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Маҳкам АБДУЛЛАЕВ тайёрлаган.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ҚОРЧАЛОНЛАР ДОИРАСИНИНГ ВАКИЛЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ЧОРИ КО., ЛТД» ЯПОН ФИРМАСИ
ЎЗБЕКИСТОН САВДО-САНОАТ ПАЛАТАСИ
«ЎЗБЕКЛЕГПРОМ» ДАВЛАТ АССОЦИАЦИЯСИ

СИЗЛАРНИ

1991 ЙИЛ 22—25 ОКТЯБРДА

«ТОШКЕНТ—91, МАШИНАЛАР ВА УСКУНАЛАР»

КЎРГАЗМАСИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Кўргазма экспонатлари ичида: автомобиллар, геология-қидирув ускуналари, қурилиш машиналари саноат ва маиший тикув машиналари, бичиш жиҳозлари, алоқа аппаратлари, аудио-видео техника, ташкилий техника, соатлар, мусиқа асбоблари бор.

КЎРГАЗМАНИНГ ИШ ВАҚТИ — СОАТ 10 ДАН 18.00 ГАЧА.

Кўргазмага фақат таклифномалар билан кирилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 107-уй, Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси, «Ўзбекистоннинг экспорт имкониятлари» павильони.

39-11-87, 39-11-80, 39-11-17 телефонлари бўйича Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси ва «Чори» фирмасининг Тошкентдаги ваколатхонасига — 41-41-77, 41-83-73 телефонлари орқали қўнғироқ қилиб, ўзингизни қизиқтирган ҳар қандай ахборотни олишингиз мумкин.

КЎРГАЗМАМИЗГА МАРҲАМАТ ҚИЛИНГ!

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

Сарикўл кўчасида иссиқлик қувури ётқизилиши ва автотранспорт ҳаракати тўхтатилиши муносабати билан

21 ОКТЯБРДАН — 21 ДЕКАБРГАЧА

автобуслар йўналиши вақтинча қуйидагича ташкил қилинади:

55-автобус иккала йўналиш бўйича Абдурауф Фитрат кўчасидан (собиқ Новий Путь кўчаси) Абу Сулаймон Банокатий (собиқ Весна кўчаси) ва Мирсолиҳов кўчалари бўйлаб ва у ёғига ўз йўналишида кетади.

161-автобус иккала йўналиш бўйича Локомотив кўчасидан у ёғига ўз йўналиши билан — Абдурауф Фитрат кўчаси бўйлаб кетади.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 34-82-89, 42-38-70, 42-38-73.

Тошкент шаҳар ижроия қўмитасининг барча турдаги шаҳар йўловчилар транспорти ишини мувофиқлаштириш ва ривожлантириш бошқармаси.

Жамғармаларни нақд пулсиз тўлов йўли билан тўлдириб бориш

ССЖИ Жамғарма банки муассасалари меҳнаткашларга ўз шахсий бюджетларини тўғри ташкил қилиш, олинаётган даромадлардан мақсадга мувофиқ фойдаланишда кўмаклашадилар.

Жамғармаларни нақд пул билан, шунингдек, олинаётган даромадлардан маблағ ўтказиш йўли билан тўлдириб бориш мумкин.

Жамғармаларни нақд пулсиз пул ўтказиш йўли билан тўлдириш учун корхона, ташкилот, жамоа хўжалиги бухгалтериясига пул даромадларидан маълум миқдорини жамғармага ўтказиш ҳақида ариза берилади. Жамғармага пулни иш ҳақидан, белгили муддат ишлаганлик учун бир марта бериладиган мукофотдан, жамоа хўжалиги аъзоларининг меҳнат ҳақидан, нафақадан, қишлоқ хўжалик маҳсулотини давлатга сотишдан аҳолига тегадиган маблағдан, суғурта маблағидан, воситачи дўконлар орқали сотилган буюмлардан тушадиган маблағлардан ўтказиш мумкин.

ЖАМҒАРМАГА НАҚД ПУЛСИЗ ПУЛ ЎТКАЗИШ ШАКЛИ СИЗНИНГ ШАХСИЙ ВАҚТИНГИЗНИ ТЕЖАЙДИ.

ССЖИ Жамғарма банкининг Тошкент шаҳар бошқармаси.

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Малакали тикувчи-мотористкаларни (3, 4, 5, разрядли) ва тикувчи шогирдларни

Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида уч ой мобайнида чет эл матоларидан хотин-қизларнинг кўйлакларини, ёмғирпўшларини, костюмларини, болалар кўйлак ва костюмларини тикишни мукаммал ўрганиб, яхши ихтисослик эгаллаш мумкин.

Шогирдларнинг маоши (уч ой мобайнида) — 70 сўм, ўқиш тугаганидан сўнг ишбай-мукофотли ҳақ тўланади (ойига 300—400 сўм).

Бирлашмада ходимларнинг меҳнат қилиши ва дам олиши учун қулай шароитлар яратилган: учта болалар боғчаси, санаторий-профилакторий ишлаб турибди, Сижжак ҳудудида (тоғли жойда) дам олиш зонаси қурилмоқда. Шаҳарнинг олис ноҳияларида яшовчи ишчилар транспорт билан таъминланади (автобуслар эрталаб, биринчи смена бошланишига ишга олиб келиб қўяди, кечқурун — 2-смена тугаганидан сўнг уйига элтиб қўяди).

Ихтисослигингиз шахсан ўзингизга ҳам фойдали бўлиши мумкин — бозор муносабатлари шароитларида яхши чеварлик кўникмаси албатта асқотади.

Қуйидаги манзилгоҳга мурожаат қилинсин: Ш. Руставели кўчаси, 12-уй, кадрлар бўлимига ёки Саҳибоев кўчаси, 22-уй бирлашма филиалига («Кўкча» бекати).

Телефонлар: 56-32-13, 42-56-89.

ТОШКЕНТ ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ. «СОЮЗРЕКЛАМА» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ «САРБОН» ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

БИКС

СИЗНИНГ МУВАФФАҚИЯТИНГИЗ УМУМИЙ ИШИМИЗГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Сизнинг бирон-бир маҳсулотни — ускуналар, хом ашё, транспорт воситасини сотиб олиш ёки сотиш билан, у ёки бу хизмат билан боғлиқ муаммоларингиз бўлса,

«БИКҚС-АЛИНА» БРОКЕРЛИК ФИРМАСИ УЛАРНИ ЎЗ ЗИММАСИГА ОЛИШГА ТАЙЁР.

«БИКҚС-АЛИНА» брокерлик фирмаси мамлакатимизнинг энг йирик 8 фирмасида: Россия мол-хом ашё, Москва мол фирмасида, Россия деҳқончилик биржасида, «Санкт-Петербург» биржасида, Бутунроссия кўчмас мулк биржасида, «ТОШКЕНТ» универсал мол биржасида, Қирғизистон мол-хом ашё биржасида, Россия ўрмон биржасида ўз идораларига эга. Шунингдек «БИКҚС-АЛИНА», турли биржалардаги яна 18 та брокерлик идоралари билан ҳамкорлик қилади.

Ахборот-брокерлик хизматига узоқ муддатли шартномалар тузилган тақдирда «БИКҚС-АЛИНА» фирмаси ўз мижозларига брокерлик фоизидан маълум қисмини чегириб ташлайди, олди-сотди тугаганидан сўнг 24 соат мобайнида уларни биржадаги нарҳлар, моллар, хизматларга доир тўлиқ ахборотлар билан таъминлайди.

Бозорни яхши билиш, кенг алоқалар, тажрибали брокерлар ва самимий муносабатлар муаммоларингизни биргаликда ҳал қилишимизга ёрдам беради.

Бизнинг манзилимиз: Тошкент — 146, Зебо Шамсуддинова кўчаси, 2-боши берк кўча.

ТОШКЕНТДАГИ телефонлар: 91-31-08, 98-64-53, 68-70-35.

ТОШКЕНТДАГИ телефакс: 8-3712-90-41-97.

МОСКВАДАГИ телефонлар: 193-84-03, 457-20-85, 181-65-30.

МОСКВАДАГИ телефакс: 8-095-200-22-16, 200-22-17.

«БИКҚС-АЛИНА» УЮШМАСИ.

«Союзреклама» акционерлик жамиятининг «Сарбон» Ўзбекистон реклама агентлиги.

Жамғарма банки

АҲОЛИ ДИҚҚАТИГА!

ҲИСОБ ЧЕКИ — баҳоси 100 сўмдан ортиқ бўлган истаган турдаги саноат молларини ҳарид қилишингизда нақд пул ўрнини босади.

Йўловчи билетларини сотиб олиш учун ҳисоб-китоб қилиш, темир йўлда юкларни элтиб берганлик, авиабилетлар сотиб олиш, ички ва халқаро аэрофлот йўлларида юк элтиб берганлик, шунингдек туристик саёҳатга бориш учун чет эл валютасини алмаштиришда уни ишлатиш мумкин.

Ҳисоб чеклари бутун мамлакат ҳудудида тўрт ой мобайнида амал қилади ва ССЖИ Жамғарма банки муассасалари томонидан берилади.

ССЖИ ЖАМҒАРМА БАНКИНИНГ ТОШКЕНТ ШАҲАР БОШҚАРМАСИ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ҚУЁШ НУРИДАН МУҲОФАЗАЛОВЧИ УСКУНАЛАР ЗАВОДИГА

саноат қурилмаларининг V—VI разрядли чилангар-таъмирловчиларини, IV—V разрядли созловчиларни, совутиш қурилмаларининг машинистларини, назорат-ўлчов асбоблари ва автоматика чилангарларини; IV—V разрядли электрчиларни, ишчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Завод Сирдарё бўйида ўзининг шинам дам олиш масканига, спорт залига, усти ёпиқ чўмилиш ҳавзасига эга.

Манзилимиз: 700012, Тошкент шаҳри, Сирғали мавзеси.

ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ АБОНЕНТЛАР ДИҚҚАТИГА!

Шаҳарлараро алоқага киритилган ўзгаришлар ва қўшимчалар

Семипалатинскда **1991 йил 18 октябрдан** 1, 2, 3, 6, 7, 9-АТСларни олдига 6 рақамини қўшиш йўли билан олти хонали рақамга ўтказиш бошланди. Маълумотларни 62-21-21 телефони орқали олиш мумкин.

Минскда 22-АТС тугатилди, ана шу станция телефон номерлари тартибсиз равишда 27-АТСга уланди.

Маълумотларни 33-29-51 телефони орқали олиш мумкин.

Новосибирскда 3518XX, 3519XX номерлари тугатилди, шу абонентлар тартибсиз равишда 32XXXX рақамлари билан қайта уланди.

Кировоградда шаҳар телефон алоқасига доир маълумотларни 242222 эмас, 222222 рақамли телефон орқали оласиз.

Черниговда шаҳар телефон тармоқларига доир маълумотларни бериш 9909111 рақами орқали ташкил этилди.

Ивановода олти хонали рақамларга ўтиш 1XXXX ўрнига 31XXXX, 2XXXX ўрнига 32XXXX, 5XXXX ўрнига 35XXXX, 7XXXX ўрнига 37XXXX, 79XXXX ўрнига 679XXXX, 3XXXX ўрнига 23XXXX, 5XXXX ўрнига 25XXXX, 6XXXX ўрнига 26XXXX, 9XXXX ўрнига 29XXXX, 48XXXX ўрнига 648XXX тарзида, уланиш 093+2+ олти хонали номер, 093+ етти хонали номер йўли билан амалга оширилади.

Маълумотларни 32-91-11, 32-82-82 телефонлари орқали олиш мумкин.

Брянскда 56-АТС ишга туширилмоқда, айни вақтда 5, 7-АТСлар номер олдига 5 рақамини қўшиш йўли билан, 55XXXX, 57XXXX тарзида олти хонали сонлар билан қайта номерланади. Уланиш 083+2+22+ беш хонали номер, 083+2+ олти хонали номер тарзида амалга оширилади. Маълумотларни олиш учун телефон: — 64845.

Тошкент шаҳар телефон станцияси. «Союзреклама» акционерлик жамиятининг «Сарбон» Ўзбекистон реклама агентлиги.

СОБИР РАҲИМОВ РАЙОН «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ ТАШКИЛОТИ

Катта Олмазор трассаси, 15-уй (Автобуслар: 10, 85, 88, 93; 27-трамвай), **«Шимолий Олмазор» бекатида жойлашганлигини**

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ.

Телефон: 48-74-86.

АҚМАЛ ИКРОМОВ РАЙОН «БИЛИМ» ЖАМИЯТИ ТАШКИЛОТИ

қуйидаги курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

бичиш-тикиш, ҳисобчи, хонадон тиббий ҳамшираси, мактабгача болалар муассасаларининг тарбиячиси, илмоқда ва симда тўқиш, кўп ихтисосли уқалаш.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Чилонзор даҳаси, 21-мавзе, Фарҳод кўчаси, 21-уй.

Телефон: 74-20-76.

Диққат!

«САРАТОН» Халқаро фестивали бўйича Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмаси номига мурожаат қилинаётган кўп сонли саволлар муносабати билан Биз Уюшма мазкур фестивални ташкил қилиш ва ўтказишда иштирок этмаганлигини маълум қиламиз.

Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмаси.

ТОШКЕНТ МЕЪМОРЛИК-ҚУРИЛИШ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

олий ўқув юртига киришга тайёрлайдиган 8 ойлик курсларга

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 13-уй, 1-бино, 1-қават, 16-хона.

Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия қўмитаси

хизмат хоналари, меҳмонхоналар, шунингдек қўшма корхоналар, фирмалар ва бошқаларнинг иншоотлари учун уларни лойиҳалаш ва қуриш бўйича **ягона буюртмачини ажратди.**

Қизиқувчи ташкилотларнинг қуйидаги манзилда жойлашган капитал қурилиш Бош бошқармасига мурожаат қилишларини тавсия этамиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 2 «а» уй.

Телефонлар: 41-87-13, 41-86-68.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/X да Алишер Навоий, 23/X да Афандининг беш хотини, 24/X да Юлдузли тунлар, 25/X да Зебуннисо, 27/X да Мирзо Улуғбек.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 21/X да Анқовлар чайқови, 23/X да Нурхон, 24/X да Кулги ва шодлик кечаси, 25/X да — Куёвлар конкурси, 26/X да Мусиқали комедиялардан саҳналар, 27/X да Мусиқали комедиялардан саҳналар.

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/X да Зиёфат, 23/X да Паранжи сирлари, 24/X да Майсаранинг иши, 25/X да Алдагани хотин яхши (премьера), 26/X да Кулги ва қўшиқ кечаси, 27/X да Фармонбиби аразлади.

КИНО

21 ОКТЯБРЬ

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «КЎЗЛАРИМ ЙЎЛИНГДА» (премьера, 17.00, 19.00).

Қозоғистон — «ЧЕКИНМА, ТАСЛИМ БЎЛМА!» (ҳар соатда).

Лисунов номли — «ИККИ МАҲБУС» (19.00).

Дўстлик — «ИШБИЛАРМОН АЁЛ» (17.00, 18.00, 20.00, 20.30).

Москва — «ЧЕКИНМА, ТАСЛИМ БЎЛМА!» (17.00, 19.00, 20.40).

Тошсовет — «ИККИ МАҲБУС» (18.30, 21.00).

Фурқат — «ЁЛҒИЗ БАҲОДИР» (17.00).

«СЕЗАР ВА РОЗАЛИЯ» (19.00, 21.00).

22 ОКТЯБРЬ

А. Навоий номидаги Санъат саройи — «КЎЗЛАРИМ ЙЎЛИНГДА» (премьера, 11.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.00).

Қозоғистон — «ЧЕКИНМА, ТАСЛИМ БЎЛМА!» (ҳар соатда).

Лисунов номли — «ИККИ МАҲБУС» (11.00, 13.00, 16.00, 19.00).

Дўстлик — «ИШБИЛАРМОН АЁЛ» (11.00, 12.00, 14.00, 15.00 17.00, 18.00, 20.00, 20.30).

Москва — «ЧЕКИНМА, ТАСЛИМ БЎЛМА!» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00).

Тошсовет — «ИККИ МАҲБУС» (11.00, 13.30, 16.00, 18.30, 21.00).

Фурқат — «ЁЛҒИЗ БАҲОДИР» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00).

«СЕЗАР ВА РОЗАЛИЯ» (19.00, 21.00).

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Ички ишлар бошқармаси жамоаси Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Ички ишлар бошқармаси тергов бошқармаси бўлими бошлиғининг ўринбосари Ф. Қ. Акрамовга отаси

Қудрат АКРАМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

1992 йил учун «Оқшом»га обуна давом этмоқда. Йиллик обуна нархи—25 сўм 68 тийин, ярим йилга—12 сўм 84 тийин. Нашр кўрсаткичи—64690.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Ҳамма эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41

78.598 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Буюртма 6123. Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 12.15.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10